

zelena dežela

Glasilno Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

št. 100, avgust 2011

stran

4

Pogovor s predsednikom Sveta za promocijo Tonijem Balažičem
Uspešen je le dinamičen in iskren dialog!

stran

11

Aktualno
Škoda po toči ogromna, pomoč kmetom nujna

stran

6

Tema meseca - Konjereja v Sloveniji
Konjereja kot živinorejska panoga

stran

25

Pravni nasveti
Agrarne skupnosti

Kodeks – le zapis ali zaveza?

» CIRIL SMRKOLJ

Predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

Kodeks je prvotno pomenil ročno napisano knjigo – zapis dejstev, zamisli, spoznanj. Ker pa je bilo potrebno dogovore zapisovati, je beseda kodeks dobila nov pomen. Danes predstavlja zbir dogovorjenih pravil, pod katerega se podpišejo vsi, ki se z njegovo vsebino strinjajo, in se s podpisom tudi zavežejo, da ga bodo spoštovali.

Prvi takšen kodeks v slovenskem agroživilskem sektorju pričakujemo pred koncem poletja. Soglasno sprejetje in podpis s strani vseh vključenih bosta pomenila pomembni mejnik v zgodovini slovenskega kmetijstva in živilsko-predelovalne industrije oziroma njunem medsebojnem razmerju. Skupina, ki je začela februarja delati na pripravi kodeksa, je od vlade zahtevala pomemben pogoj – mir pri delu. Mir, ki pomeni nevmešavanje posameznih vplivnih akterjev katerekoli politične opcije iz kateregakoli vzgiba. Mir, ki pomeni razvoj dialoga med vsemi, ki so desetletja usodno povezani in nič manj usodno sprti.

Po dolgih letih smo priča pravemu dialogu med kmeti, predelovalno industrijo in trgovino. **Pravemu dialogu** – ne le pripovedovanju ob istočasnem zatiskanju ušes, da le ne bi slišali sogovornikovega mnenja. Kodeks je pomemben vsebinski premik; čeprav še ni popoln, je dobra osnova za nadaljevanje dialoga. Morda je res gospodarska kriza botrovala pripravljenosti za dialog, a to zdaj ni pomembno. Pomembno je dejstvo, da so se deležniki v živilski verigi od njive do mize končno le zavedli, da je njihov posamičen uspeh odvisen od skupnega uspeha in obratno! Vsi, ki sodelujejo v tej verigi, imajo enako pravico do primerne plačila, ki bo njim in njihovim družinam zagotovil ustrezen socialni položaj. Vsak člen verige je pomemben in njegov vložek je možno izmeriti, edino prav pa je, da se temu deležu primerno zagotovi tudi del prihodka. Upajmo, da bo sprejet kodeks dejansko pomenil zaobljubo in ne bo ostal le zapis na papirju.

Če se vam zdi kodeks še daleč v zraku, pa vam bo mnogo bližji t. i. pšenični dogovor. Tudi tu je šlo za pomemben preskok v načinu komuniciranja. Vsi vključeni – predstavniki kmetov, zadrug in mlinsko-pekararske industrije – so se usedli z resnim namenom reševanja težav oskrbe s slovensko pšenico. Tudi v preteklosti smo bili priče neskončno dolgim pogajanjem, na katere pa so vsi prišli s svojo zamisljivo, svojimi številkami v glavi, od katerih niso bili pripravljene odstopiti. Tokrat je bilo drugače. Najprej smo se lotili sortne sestave za prihodnje setev, da bi odkupovalci dobili natanko to, kar potrebujejo, in na tak način tudi lažje plačali višjo odkupno ceno. Ta dogovor je tudi spremenil prepričanje, da pridelava krušnih žit v Sloveniji ni pomembna. Sedaj nas čaka naslednji korak – promocija kruha iz slovenske pšenice, s čimer bi podprli tiste pekarnice, ki so se zavezale odkupovati slovensko pšenico po dostojni ceni. Žal pa še vedno preštevilnim potrošnikom ni jasno, da pomeni nakup slovenskih pridelkov in izdelkov ohranjanje delovnih mest v Sloveniji, nakup tujih pa odlivanje dobička v druge države. O krhkosti že tako majhne kmetijske proizvodnje pa nas vsako leto opozori tudi narava – to poletje s hudimi neurji s točo na Kozjanskem, Bizeljskem in severnem Primorskem. Zaščita in solidarnostna pomoč sta dve pomembni nalogi, ki jih na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije še kako resno jemljemo.

Naslednja naloga, ki je pred nami, je začetek izvajanja spomladi sprejetega in dolgo pričakovanega Zakona o promociji kmetijskih in živilskih proizvodov. Uspeh izvajanja zakona, ki določa najmanj štiridesetodstotno finančno podporo s strani državnega proračuna, bo odvisen od odziva vseh, vključenih v zbiranje sredstev za promocijo.

Do takrat pa vas vabim, da se vključite v vse oblike promocije, ki vam jih ponujamo na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije. Predvsem pa vas vabim, da nas tudi letos obiščete na našem največjem kmetijskem sejamskem dogodku v Gornji Radgoni.

IZ VSEBINE

NOVICE

Uspešni žitni dogovor naj bo zgled tudi drugim..... 3

POGOVOR S TONIJEV BALAŽIČEM

Uspešen je le dinamičen in iskren dialog..... 4

TEMA MESECA - KONJEREJA V SLOVENIJI

Konjereja kot živinorejska panoga 6

Delo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

na področju konjereje 10

AKTUALNO

Škoda po toči ogromna, pomoč kmetom nujna 11

Katastrski dohodek po novem tudi negativen? 13

Zaščitimo živali in sebe! 15

Dobra krava, dolgoživa krava 16

Preprečevanje širjenja ambrozije 18

Kmečke igre na Slomu 19

NAVZKRIŽNA SKLADNOST

Nevarni odpadki na kmetiji..... 20

EKOLOŠKO KMETOVANJE

Ekoško kmetijstvo in podnebne spremembe 21

GOZD IN OBNOVLJIVI VIRI

Konferenca SLOBIOM 23

Tartufi niso več prepovedan afrodiziak..... 24

PRAVNI NASVETI

Agrarne skupnosti..... 25

DELO ORGANOV KGZS

Zakaj so dobri projekti zavrjeni?..... 27

Zapleteno lastništvo dodatno otežuje reševanje težav 27

IZOBRAŽEVANJE

KGZS - Kmetijsko gozdarski zavod Ljubljana..... 27

AGRA 2011

Obiščite nas na sejmu AGRA! 28

AGRA - 49 let največja v regiji..... 31

VABIMO 38

Zelena dežela je glasilo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije. Naslov: Celovška 135, 1000 Ljubljana, tel.: 01/513 66 00, faks: 01/513 66 50, zelena.dezela@kgzs.si
 Uredniški odbor: Andrej Kermavnar (predsednik), Ema Zadel (podpredsednica), Vlado Avguštin, Jože Benec, Bogdana Brilj, Jožef Cigan, Marjana Cvirn, Maks Ipavec, Anita Jakuš, dr. Stane Klemenčič, Jože Meolič, Alojz Pori, Jernej Redek in Darinka Sebenik
 Odgovorna urednica: mag. Tatjana Čop, tel.: 01/513 66 40, 041/366 506
 Grafično oblikovanje, prelom in izvedba: Andrej Lombar
 Naslovnica: Deseti kmečki praznik na Radišah (foto Tatjana Vrbošek)
 Jezikovni pregled: Marjana Cvirn. Tisk: DELO, d.d.
 Oglasno trženje: bjm.natalija@siol.net, tel.: 01 513 08 30, GSM: 031 668 626.
 Uredništvo ne odgovarja za vsebino oglasnih besedil.
 Naklada: 95.000 izvodov. Cena: 0,49 €. Časopis je za člane KGZS brezplačen.

Uspešni žitni dogovor naj bo zgled tudi drugim

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije meni, da lahko uspešen žitni dogovor oziroma dogovor vseh členov znotraj verige na področju pridelave in odkupa pšenice postavimo kot zgled.

V začetku julija so se v Murski Soboti z ministrom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano mag. Dejanom Židanom sestali predstavniki kmetov in odkupovalci pšenice na temo dogovora o pridelavi in odkupu pšenice, sklenjenega konec lanskega leta.

Pri oblikovanju dogovora je vseskozi sodelovala tudi Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije. V dogovoru so bili določeni način dogovarjanja, odkupna cena, parametri kakovosti in način sodelovanja. Letošnja odkupna cena pšenice bo za okoli 70 odstotkov višja od lanske. Ob tem KGZS poudarja, da so bile prejšnja leta odkupne cene pšenice izredno nizke in niso pokrile stroškov pridelave. Kmetje bodo letos za najvišjo kakovost (A) prejeli 225 evrov za tono, za kakovost B1 207,5 evra in za kakovost B2 195 evrov.

Minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano mag. Dejan Židan je povedal, »da dogovor, ki so ga v petek sklenili kmetje ter mlinarji in peki, kaže, da dogovori, ki se v Sloveniji sklenejo, lahko tudi držijo«. Kot je povedal direktor KGZS – Zavoda Murska Sobota Franc Režonja, so strokovne službe opravile pozitivno vlogo, saj so kmalu po kmetijsko-živilskem sejmu pripravile vsa navodila za pridelavo pšenice. Strokovne službe so prav tako sodelovale v vseh dejavnostih pri dogovoru o pridelavi in odkupni ceni pšenice.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije meni, da lahko uspešen žitni dogovor oziroma dogovor vseh členov znotraj verige na področju pridelave in odkupa pšenice postavimo kot zgled. Želi si, da bi na podoben način potekali dogovori tudi na drugih področjih znotraj verige od kmeta do kupca.

»JERICA POTOČNIK

Druženje slovenskih kmetov štirih dežel

Na Radišah na avstrijskem Koroškem je 24. julija potekal deseti kmečki praznik, ki ga prireja Skupnost južnokoroških kmetov (SJK). Prireditve, kateri se je letos pridružilo še srečanje kmetov štirih dežel, se je udeležil tudi predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Ciril Smrkolj.

Odpis zborničnega prispevka Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije zaradi naravnih nesreč

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije poziva svoje člane, ki so letos zaradi naravnih nesreč utrpeli škodo, da se v zvezi z odpisom zborničnega prispevka oglasijo pri svojem kmetijskem svetovalcu do 15. septembra 2011.

MEDNARODNI

49. mednarodni kmetijsko-živilski sejem

20.–25. 8. 2011

Gornja Radgona

POMURSKI SEJEM

www.pomurski-sejem.si

Naravnost na mizo!

Uspešen je le dinamičen in iskren dialog

V drugi polovici aprila je stopil v veljavo dolgo pričakovani Zakon o promociji kmetijskih in živilskih proizvodov (v nadaljevanju Zakon o promociji). Gre za zakon z zelo dolgo brado, saj je nastajal kar dvanajst let. O njem, predvsem pa o tem, kako bo zakon zaživel, smo se pogovarjali s predsednikom Sveta za promocijo Tonijem Balažičem

Sredi maja je bil ustanovljen Svet za promocijo kmetijskih in živilskih proizvodov. Člani Sveta za promocijo, ki jih je imenovala Vlada RS, so soglasno izvolili Antona Balažiča za predsednika. Čeprav so od ustanovne seje minili le slabi trije meseci, se je Svet za promocijo sestel že trikrat. Vse seje pa so bile, po besedah njegovega predsednika, nadvse konstruktivne in plodne.

Gospod Balažič, gre za zakon, nad katerim je obupalo kar nekaj ministrov. Predlogi so bili bodisi tehnično slabo pripravljene ali pa so naleteli na odpor med tistimi, ki bodo morali promocijske dejavnosti tudi sofinancirati. V primerih, ko se je večina akterjev bolj ali manj strinjala in predlagala novo »formulo«, pa je slednja padla na pristojnih ministrstvih kot nerealna. Ali ste sledili vsem predhodnim predlogom in kako ocenjujete sprejeto besedilo?

Svet, ki ga je imenovala Vlada RS, poleg predsednika Antona Balažiča in namestnika Cirila Smrkolja sestavljajo še: Anton Jagodic (Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije), mag. Anita Jakuš (Zadružna zveza Slovenije), mag. Marko Višnar in dr. Tatjana Zagorc (oba GZS, Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij) ter predstavnik Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Branko Ravnik in Luka Kočvar.

Pri sami pripravi zakona nisem sodeloval, sem pa z zanimanjem sledil njegovemu razvoju, predvsem v vlogi potencialnega uporabnika zakona, saj zadnjih nekaj let delam v živilsko-predelovalni industriji. Razprave okoli zakona so odpirale pomembne teme, ki zadevajo preživetje in razvoj živilsko-predelovalne industrije, obenem pa tudi samega potrošnika.

Šele v obravnavi zadnjega predloga zakona sem bil bolj dejavno vključen in prepričan sem, da smo po dvajsetih letih razprav s tem zakonom naredili pomemben korak naprej. Prepričan sem, da bo zakon omogočal učinkovito implementacijo in s tem pripeljal do zelenih rezultatov. Vsebinsko pa je tako zastavljen, da bo lahko preživel tudi prihodnje politične spremembe.

Zakon promociji je izjemno pomemben tako za slovensko kmetijstvo kot živilsko-predelovalno industrijo in seveda potrošnike. Ureja financiranje promocije, kar je zelo pomemb-

Zakon je tako pomemben, da moramo v prvi fazi doseči predvsem določeno podporo vseh, ki so vključeni v izvedbo zakona. Brez razumevanja pomembnosti zakona in podpore bo izvajanje zakona oteženo, posledično pa ne bomo uspešni.

no in do zdaj ni bilo natančno opredeljeno. Promocija se bo financirala iz dveh osnovnih virov – najmanj 40 odstotkov iz proračuna RS, preostali del pa bodo financirali posamezni »členi« verige od njive do mize (kmetje, zadruge, predelovalna industrija). Ravno preko tega bomo predelovalci in pridelovalci slovenske hrane lah-

ko pokazali naše zanimanje, da se ta promocija dejansko izvaja. Na drugi strani zakon jasno opredeljuje strateški pristop k izvajanju zakona. Narejen bo šestletni strateški načrt, s katerim bomo lažje opredelili prioritete, ki so pomembne tako za razvoj celotne industrije in posameznih proizvodnih kategorij. Zakon pa je tudi zelo ope-

rativen, saj določa pripravo triletnih načrtov promocije, ki bo morala imeti merljive učinke – vpliv na slovenskega potrošnika, da se bo bolj zavedal pomena kakovosti in varnosti hrane in krepil konkurenčnost živilsko-predelovalne industrije ter sodelovanje členov v verigi.

Svet za promocijo je že na drugi seji pozval vse ustrezne inštitucije, naj imenujejo člane v sektorske odbore, na tretji seji pa smo se že seznanili z imenovanji članov v sektorskih odborih. Pričakujemo, da se bo v posameznih sektorjih začelo bolj intenzivno delo na oblikovanju novih shem kakovosti.

Zakon Svetu za promocijo ne daje le pristojnosti, pač pa s tem prevzema Svet za promocijo največji del odgovornosti za (ne)uspeh posameznih programov promocije. Kako si kot predsednik Sveta za promocijo predstavljate najbolj učinkovito sodelovanje z ministrom oziroma ministrstvom?

Prepričan sem, da je uspeh zakona v veliki meri odvisen od sodelovanja s kmetijskim ministrom oziroma ministrstvom. V Svetu za promocijo prevladujejo predstavniki t. i. primara in predelovalne industrije. Od osmih članov sta le dva predstavnika ministrstva, ki pa pomenita strateško povezavo z ministrom. Pomembno je, da bo med člani Sveta za promocijo potekal strokoven in strateško naravnani dialog. Delo Sveta ne sme biti odvisno od dnevne politike. Izzivi, ki so pred nami, so preveliki in odločitve ne smemo prepustiti naključjem. Na podlagi treh realiziranih sej lahko povem, da je delo izjemno proaktivno naravnano. Ministrstvo pripravlja predloge in na določen način določa

tempo našega dela. Iskreno povedano sem nad njihovim načinom dela prijetno presenečen, saj nisem vajen takšnega načina dela državnih inštitucij.

V Sloveniji so zakoni pogosto ne puščajo veliko možnosti za prilagajanje novim razmeram, ki se lahko sledijo. Tako je na primer v omenjenem zakonu zapisano, da minister na podlagi predloga Sveta sprejme program promocije za dobo treh let. S tem opredeli sektorje, ki bodo zbrali sredstva in za katere se bodo izva-

Kdo je Toni Balažič?

Toni Balažič, predsednik uprave Skupine Žito je svojo poklicno pot začel v podjetju Spem d.o.o. kot direktor projektov in razvoja. Bil je tudi ustanovitelj London School of Public Relations (LSPR Slovenija) in njen prvi direktor. Delo je nadaljeval v Petrolu na mestu direktorja marketinga ter v podjetju AT Kearney, kjer je delal kot svetovalec predvsem za področji energetike in potrošniških dobrin, zadolžen pa je bil tudi za marketing v jugovzhodni Evropi. Leta 2007 je prevzel mesto predsednika uprave Fructala. Na podlagi uspešnega vodenja, ki je podjetje povedlo v pozitivno poslovanje, je bil Toni Balažič leta 2010 imenovan na mesto predsednika uprave Skupine Žito in Žito d.d.

jale promocijske dejavnosti. Ali bo takšen program lahko naknadno dopolnjen ali spremenjen v primeru nenadnih motenj na trgu sektorjev, ki so ali pa tudi niso prvotno vključeni v program promocije?

To je pomembno vprašanje in mislim, da si ne smemo dovoliti statičnega pristopa pri izvajanju tega zakona. Z zornega kota tako gospodarstva kot potrošnika sta tako šestletna kot triletna doba zelo dolgi. Osebno se zavzemam za revizijo na letni ravni tako strateških načrtov kot triletnih programov. Vsakič bo potrebno dobro pregledati doseženo, ugotoviti

moramo, katere dejavnosti so učinkovite in katere ne, prilagajati se bo potrebno pričakovanjem kupcev in novim izzivom. Ne načrt ne programi ne smejo postati neaktualni!

Ali se že ve, s katerimi sektorji se bo začelo in kdaj ter kako je predvidena dinamika zbiranja in porabe?

Trenutno še ni znano, kateri sektorji bodo prvi. Smo v fazi, ko se je Svet za promocijo konstituiral, ustanovljena so bila tudi delovna telesa. Razpis za podizvajalca, ki bo izdelal

Končajva z vprašanjem, ki se sicer na videz oddaljuje od osrednje teme pogovora. Julija je bil sklenjen tako imenovani žitni dogovor. V preteklosti se je zdelo, da do takšnega dogovora ni možno priti. Verjetno ni naključje, da se je pri žitu končalo drugače?

V žitni verigi smo v zadnjih dvanajstih mesecih naredili pomembne korake naprej. Zgradili smo »most« med pridelovalci in ključnimi kupci žit, to je mlinarji. Največ smo se ukvarjali s krušno pšenico, katere pridelava predstavlja v slovenski pridelavi žit največ težav. V zadnjem letu smo oblikovali dve delovni skupini. Prva je delala na odkupnem modelu pšenice, druga pa na sami tehnologiji pridelave (sortni izbor, uporaba certificiranih semen ...). Pripravili smo seznam priporočenih sort pšenice, ki jo želimo mlinarji odkupovati prihodnje leto. S tem želimo na eni strani dvigniti raven samooskrbe, na drugi strani pa zgraditi poslovne odnose med mlinarji in kmetovalci. Obojim bo to pomagalo k načrtovanju poslovanja.

Rezultat je dober: letina je dobra, v praksi smo potrdili, da se dogovorjeno lahko tudi dejansko izpelje, večina krušne pšenice bo ostala v Sloveniji, odkupna cena je bila pomembno višja. Zato lahko ugotovim, da smo bili precej uspešni!

»MAG. TATJANA ČOP

Konjereja kot živinorejska panoga

Konjereja se v zadnjih letih močno razvija. Ugodno vpliva na preprečevanje zaraščanja in ohranjanje kulturne krajine (barje, kras, hribovita in strma kmetijska zemljišča, planine).

Slovenija je pretežno hribovita dežela, zato je živinoreja ena najpomembnejših kmetijskih dejavnosti. Konjereja je tipično ekstenzivna, sonaravna in trajnostna oblika živinoreje, ki ne obremenjuje okolja, zato rejci konj podpiramo proizvodno nevezane ukrepe in ukrepe, usmerjene v ohranjanje okolja, krajine ter dobrobiti živali.

Podpore za tradicionalne in avtohtone pasme so smiselni ukrep, ki vzpodbuja rejo lokalnih pasem, ki so bolj prilagojene za rejo na območjih z omejeno možnostjo za kmetijsko dejavnost (OMD). V Sloveniji prevladujejo konji hladnokrvnih pasem, haflingerji, kasači, toplokrvni konji in lipianci, v zadnjem času pa so se izoblikovale manjše reje islandskih, angleških polnokrvnih in arabskih konj. Za vse pasme, razen za lipianca, vodi rodovniške knjige druga priznana rejska organizacija v konjereji Veterinarska fakulteta, s katero

imajo priznane rejske organizacije, ki so po zakonodaji odgovorne za izvajanje rejskega programa, pogodbo o sodelovanju.

OSNOVNI PODATKI O SLOVENSKE KONJEREJI

Iz preglednice 1 je razvidno, da se stalež konj od leta 2000 dalje neprestano veča in je v letu 2007 znašal po podatkih SURSa 19.623 konj, ki so jih redili na 5.081 kmetijskih gospodarstvih. Začasni podatki za leto 2010 kažejo na to, da je v letu 2010 stalež konj še večji in znaša 22.735 konj, ki so jih redili na 5.957 gospodarstvih. Delež konj se je tako v desetletnem obdobju povečal za 57,8 odstotka, za 28,5 odstotka pa se je povečalo tudi število gospodarstev, kjer redijo konje.

Podatki o staležu konj za leto 2009 (preglednica 2) predstavljajo strukturo po kategorijah živali. Iz preglednice je razvidno, da je v Sloveniji najbolj zastopana slovenska hladnokrvna pasma konj.

DELEŽ KOBIL, VPISANIH V RODOVNIŠKE KNJIGE PO PASMAM

Iz pasemske strukture kobil, vpisanih v rodovniške knjige, je razvidno, da največji delež vpisanih kobil predstavljajo kobile slovenske hladnokrvne pasme (48 %), sledi ji posavska pasma (23 %), haflinška pasma (11 %), kasaški konj (5 %), slovenska toplokrvna pasma (5 %), preostali del pasemskih kobil pa sestavljajo kobile drugih, manj zastopanih pasem. Iz sestave rodovniških knjig je razvidno, da kobile slovenske hladnokrvne pasme, posavske pasme in haflinške pasme skupaj predstavljajo 82 % vseh kobil, vpisanih v rodovniške knjige.

STRUKTURA KONJ V SLOVENIJI

Slovenija predstavlja svojevrsten primer tudi v razmerju med rodovniškimi – nerodovniškimi konji, saj kakovostni rodovniški konji predstavljajo po nekaterih ocenah le tre-

tjino staleža. Načelo prostega pretoka blaga v Evropski uniji je v zadnjih letih v Slovenijo iz vzhodnih držav (Madžarska, Romunija, Bolgarija ... in preko teh držav celo iz Ukrajine, Belorusije ...) naplavilo množico cenениh nerodovniških konj »ciganskega« izvora in težavnega zdravstvenega stanja. Centralni nadzor nad staležem in premiki konj v Sloveniji, še posebej pa v teh državah, do nedavnega ni bil in še vedno ni urejen, zato omogoča velike manipulacije z identifikacijskimi dokumenti. Ker odkup konj v Sloveniji ni sistemsko rešen, se kot gobe po dežju pojavljajo prekupčevalci in v Slovenijo prihajajo transporti takih konj. Vrednost slovenskega rodovniškega konja pa je razvrednotena. Zanimivo je dejstvo, da v Avstriji kljub meji z Madžarsko te težave ne poznajo, kar kaže na to, da je državni sistem nadzora in podpor domači reji učinkovitejši, pa tudi rejska kultura konjerejcev je na višji ravni, zato takšni konji ne najdejo kupca. Dejstvo je, da je nekakovostnih konj v Sloveniji veliko preveč, kakovostnih rodovniških pa občutno premalo. Obstoječi sistem državnih podpor vzpodbuja količino namesto kakovosti. Država bi morala z vsemi mehanizmi, ki jih ima na voljo, uvajati ukrepe, ki bi pozitivno diskriminirali organizirane in v kakovost usmerjene rejce, saj bo le na tak na-

Preglednica 1. Kmetijska gospodarstva po velikostnih razredih števila konj v Sloveniji po letih

	Število konj				Število kmetijskih gospodarstev			
	2000	2003	2005	2007	2000	2003	2005	2007
1–2	4.156	3.627	4.135	3.899	2.935	2.506	2.792	2.653
3–4	3.197	3.924	4.106	4.549	937	1.170	1.206	1.327
5–9	3.612	4.923	4.772	5.246	569	794	764	785
10–19	1.930	2.420	3.908	2.984	149	200	320	233
>20	1.512	1.986	2.328	2.945	44	57	45	83
Skupaj	14.407	16.879	19.249	19.623	4.634	4.728	5.128	5.081

Vir: Statistični urad Republike Slovenije.

Preglednica 2. Stalež rodovniških konj v letu 2009

Kategorija živali	Pasme					
	Hafli- ger	Posavci	Slovenska hladno- krvna	Kasači	Ljuto- merski kasač	Skupaj
Plemenski žrebci	28	83	188	23	12	334
Plemenske kobile	307	465	1.662	250	173	2.857
Registriranih žrebet	94	337	856	71		1.358
Mladi konji v 2. in 3. letu starosti	96	250	550	150		1.046
Ostali konji	50	100	500	150		800
Skupna velikost populacije	575	1.235	3.756	644	185	6.210

čin možno hitreje nadoknaditi več kot petdesetletni zaostanek v organizirani reji kakovostnih rodovniških konj v Sloveniji.

ZNAČILNOSTI IN TEŽAVE KONJEREJE

Za razumevanje položaja konjereje je potrebno razumeti značilnosti in težave konjereje kot živinorejske panoge v primerjavi z rejami ostalih vrst domačih živali. Reprodukcijski cikel je v konjereji izredno

dolg, kobile povprečno žrebijo v starosti štirih let, reprodukcija sama pa zahteva od rejcev veliko več znanja kot pri drugih domačih živalskih vrstah, uspeh parjenja se giblje okrog 75 odstotkov.

Reja konj je dobro sprejeta pri mlajši generaciji in na manjših kmetijah. Pogosto se mladi na majhnih kmetijah odločijo, da ne bodo redili na primer treh krav in jih nadomestijo s konji. S tem pa ohranijo obdelanost

krajine. Vedno več je tudi specializiranih konjerejskih kmetij z več kot desetimi kobilami. Reja konj ugodno vpliva na vzgojo mladine, vzpodbuja dopolnilne dejavnosti, dodatna delovna mesta in koristno ter zdravju prijazno izrabo prostega časa.

Slovenska hladnokrvna pasma (foto: Janez Rus)

Večina narodov in držav namenja konju posebno pozornost. Tudi v zavesti Slovencev zavzema konj posebno mesto (za razliko do drugih vrst domačih živali ima človek poseben oziroma čustven odnos do konja; pomembni so zgodovinski, gospodarski, vojni, etnološki, kulturni vidiki, furmanstvo itd.), a ne smemo pozabiti na prehransko vrednost konjskega mesa, saj je konjsko meso zdrav, dietetičen živež, ki je tudi varen s stališča prenosa zoonoz.

NOVE PRIZNANE REJSKE ORGANIZACIJE (PRO)

Ker konjereja ni predmet skupne evropske politike (kot na primer govedoreja, prašičereja, razne kvote, pridelava vina ...), imajo evropske države do konjereje zelo različne pristope. V večini držav zavzema konj posebno mesto, žal pa za Slovenijo tega ne moremo reči. Ker je na področju konjereje devet PRO, je potrebno tudi dejavno sodelovanje in povezovanje, saj lahko le tako PRO opozarjajo na težke razmere v konjereji. Pri tem je še posebej dejaven koordinacijski odbor treh PRO za slovensko hladnokrvno, posavsko in hafliško pasmo. Rezultati dela se kaže-

ZNAČILNOSTI POSAMEZNIH SKUPIN PASEM

Reja konj vseh pasem ima do neke mere sorodne cilje le v fazi reprodukcije. Kasneje je, zaradi osebnih želja imetnikov konj in posebnih lastnosti posameznih pasem, uporaba konj zelo različna. V tej različnosti bi lahko našli tudi odgovore, zakaj so slovenski rejci konj slabo povezani. V slovenskih razmerah bi pasme konj po namenu lahko razdelili v naslednje skupine:

Gospodarske pasme, kot so slovenska hladnokrvna, posavska in hafliška, kjer prevladuje reja za meso, konjeništvu in šport za prosti čas, turizem ipd. Te pasme so značilne slovenske pasme, ki so po naravi pretežno v obliki kmečke reje najbolj povezane s kmetijstvom oziroma živinorejo.

Športne pasme, kot so na primer kasači, toplokrvni, arabski idr., kjer je osnovni motiv profesionalni tekmovalni šport, tudi s pričakovanimi zaslužki (na primer organizirane stave). To področje bo morala država po zgledu sosednjih držav slej ko prej urediti tudi v okviru dopolnitve »športne« zakonodaje.

Ljubiteljske – eksotične pasme, kot na primer pasme ponijev, trenutno modne ameriške in evropske pasme idr., ki imajo bolj ali manj status ljubiteljske reje.

Lipicanec, ki ima že po drugih predpisih status kulturne dediščine in poseben položaj med ostalimi pasmami konj v Sloveniji.

jo tudi v tem, da je minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano predstavnik PRO s področja konjereje prvič imenoval v pomembne organe odločanja. Tako je bil predsednik PRO za posavsko pasmo konj imenovan v delovno skupino za pripravo izvedbenih dokumentov resolucije Zagotovimo si hrano za jutri, ki jo je sprejel Državni zbor, Predsednik PRO za haflingerje pa v Svet za živinorejo kot predstavnik PRO vseh pasem konj v Sloveniji. Svet za živinorejo ima po zakonu veli-

ke pristojnosti s področja živinoreje in prvič se nam ponuja priložnost, da v naslednjih letih preko tega mehanizma uveljavljamo konjerejo kot enakovredno živinorejsko panogo.

Letos teče sedmo leto organiziranosti vseh pasem konj v priznanih rejskih organizacijah. Priznane rejske organizacije so odgovorne za sledenje rejskim ciljem po pasmah ter za organiziranost rejcev, za skladno in kakovostno rejo, za promocijo pasem, za pomoč pri trženju konj in še mnogo drugih dejavnosti, ki so tesno povezane s konji in njihovo rejo. Tovrstna organiziranost daje rejcem veliko odgovornosti pri vodenju in izvajanju rejskih programov, kar pomeni, da morajo biti rejci sami dejavni in sodelovati s strokovnimi službami, če želijo doseči napredek pri posameznih pasmi konj. Značilna za rejo konj je slaba povezanost rejcev posameznih skupin pasem, za kar je vzrok dejstvo, da se reja konj posameznih pasem bistveno razlikuje glede na namen uporabe in je težje najti skupne interesne točke, čeprav bi bila komunikacija z državo in inštitucijami veliko lažja, če bi se priznane rejske organizacije povezale v zvezo rejskih organizacij.

V splošnem smo v Sloveniji zaradi zgodovinskih razlogov

pri večini avtohtonih in tradicionalnih pasem pridelali precejšen rejski zaostanek. To dokazuje dejstvo, da gre v redkih primerih izvoza predvsem za klavne konje, zanimanje za slovenski plemenski material pa je zanemarljivo. Povezovanje rejcev na pasemskih osnovah, v obliki PRO, ki ga je zahtevala harmonizirana evropska zakonodaja pred sedmimi leti, je prvič povezal rejce na rejski osnovi in je prinesel tektonske premike v miselnosti rejcev. Znotraj tega organizacijskega okvira smo se rejci prvič začeli pogovarjati o kakovosti in rejskih ciljih slovenskih populacij konj, kar je velik pozitiven premik v pravo smer. Žal pa primerjava s PRO v konjerejsko razvitejših državah s stoletno tradicijo pokaže, da so teoretično uzakonjene pristojnosti PRO v Sloveniji v praksi močno omejene s šibko tradicijo rejske kulture pri nas rejcih samih in bolj ali manj prikritim odporom inštitucij, ki so še do nedavnega edine krojile rejsko politiko. Čeprav je v PRO še vedno prisotna pripravljenost na prostovoljno delo, pa zagnanost upada. Država je PRO po evropski direktivi morala umestiti v svoj pravni sistem, ni pa zagotovila izvedbenih pogojev za njihovo delovanje. Namesto da bi popravila zgodovinsko kri-

Lipicanci imajo poseben položaj med ostalimi pasmami konj.

vico več kot petdesetletnega zviranja organiziranja rejcev in pospešila razvoj v smeri samostojnega prevzemanja osnovnih nalog PRO, je uvedla inštitut tako imenovane Druge priznane oziroma odobrene organizacije (DPOOO). Tega v drugih državah Evropske unije ne poznajo in je slovenska izjema ter tako v praksi za pojmom izvajanja »strokovnih nalog« ohranja staro stanje. S to nedorečenostjo je ustvarila neizogiben konflikt, saj je za izvajanje rejskega programa po zakonu odgovorna PRO, država pa zagotavlja financiranje samo inštitucijam (DPOOO), stroški njihovih storitev pa se za rejce iz leta v leto večajo. Predlogi za gospodarnejšo in učinkovitejšo porabo tega obstoječega javnega denarja v korist rejcev pa nalletijo na burne odzive in celo na osebne diskreditacijske napade na vodstva PRO.

V Sloveniji imajo status Priznane rejske organizacije na področju konjereje naslednje organizacije:

- Združenje rejcev konj slovenske hladnokrvne pasme, Iška vas 63 a, 1292 Ig (slovenski hladnokrvni konj),
- Slovensko združenje rejcev konj pasme posavec, Ravno 4, 8274 Raka (posavski konj),

- Slovensko združenje rejcev konj pasme haflinger, Kokra 42, 4205 Preddvor (haflinški konj),
- Združenje rejcev lipicanca Slovenije, Lipica 5, 6210 Sežana (lipicanski konj),
- **Javni zavod Kobilarna Lipica**, Lipica 5, 6210 Sežana (lipicanski konj),
- Združenje rejcev slovenskih toplokrvnih konj, Cesta v Mestni log 47, 1000 Ljubljana (slovenski toplokrvni konj),
- Združenje rejcev kasaških konj Slovenije, Celovška cesta 135, 1000 Ljubljana (kasaški konj),
- Kasaška zveza Slovenije, Ulica 1. slovenskega tabora 13a, 9240 Ljutomer (ljutomerski kasač),
- Univerza v Ljubljani, Veterinarska fakulteta, Gerbičeva 60, 1000 Ljubljana (šetlandski poni, angleški polnokrvni konj, arabski polnokrvni konj, arabski konj, islandski konj).

KAKO NAPREJ?

Rejski programi s področja konjereje so bili v preteklosti in so še v preveliki meri naravnani predvsem v definicije takih rejskih nalog, ki so bile pod pojmom stroka pisane na kožo inštitucijam. Tak pristop se v preteklih desetletjih ni izkazal za učinkovitega, saj smo kljub ve-

Kasači sodijo med športne pasme konj. (foto: Uroš Bregar)

likim vložkom javnega denarja pri večini slovenskih rej pri delali velike rejske zaostanke. Pogled v rejsko razvitejšo državo pokaže, da brez organiziranega, izobraženega in angažiranega rejca rejski napredek ni mogoč. Če kje, potem so predvsem v reji konj potrebni premiki rejskih programov v smeri tistih nalog, ki so bile v preteklosti sistemsko zanemarjene. Ker je konj spremljal človeka skozi vso njegovo zgodovino kot pomočnik pri delu, bo potrebno izpostaviti naloge, ki selekcionirajo konja na njegovo delovno sposobnost, karakter in temperament. V konjereji so pomembne razstave in

promocijske dejavnosti, ki prikazujejo delovne sposobnosti in uporabnosti konja. Te naloge pa uspešno izvajajo lahko le organizacije rejcev, ki bi z razmeroma majhnimi vložki javnega denarja ob veliki meri prostovoljnega dela dosegle največje rejske učinke.

Težave v konjereji, ki jih je še posebej zaostрила tudi splošna kriza, smo predstavniki PRO razlagali kmetijskim ministrom, žal vidnejših sprememb na bolje ni bilo. Zadnji sestanek z ministrom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano mag. Dejanom Židanom pa daje vtis, da je minister prisluhnil našim argumentom in želi vpeljati ne-

kaj sprememb. Po tem obisku je bilo storjenih že nekaj konkretnih korakov. Na osnovi 114. člena Zakona o živinoreji je bila izdana odločba ministra o prenosu upravljanja državnih žrebcev na PRO, s strani VURS-a je bilo izdano navodilo o skupnem odvzemu obveznih vzorcev letnih preiskav žrebcev s strani ene inštitucije, izdane so bile odločbe o vključitvi predstavnikov PRO v pomembne organe sistema za pripravo politik na področju konjereje, kar je v luči prihajajočega novega obdobja 2014 do 2020 skupne evropske kmetijske politike še posebej pomembno in bo zahtevalo od nas dejavno in odgovorno delo.

Tudi na področju podpor dejavnim rejcem in pri urejanju centralnega registra konj se kažejo prizadevanja ministrstva za izboljšanje stanja.

Mnogi pravijo, da je kriza lahko tudi priložnost za učinkovite spremembe. Izkoristimo jo vsi – rejci, odgovorne inštitucije in država. S skupnimi močmi premaknimo sedanje stanje s ciljem, da bodo na naših pašnikih in v naših hlevih domovali kakovostni konji slovenskih rodovniških rej in ne mešanci neznanega porekla. Zahteven kupec je dober kupec. In dober kupec povprašuje po dobrih konjih.

» STANE BERGANT

VABIMO NA KASAŠKE DIRKE NA HIPODROM STOŽICE LJUBLJANA V NEDELJO, 4. SEPTEMBRA 2011 OB 14. URI.

ZVEZA DRUŠTEV
KASAŠKE CENTRALE

SLOVENIJE

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
LJUBLJANA

Konjeniški klub
Ljubljana

DIRKA LETA 21. SLOVENSKI KASAŠKI DERBY

Delo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije na področju konjereje

Glavni namen dela Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) na področju živinoreje je izvajanje javne službe strokovnih nalog v živinoreji.

Z izvajanjem strokovnih nalog omogoča KGZS kontinuirano delo na izboljševanju genetskega napredka pri vseh gospodarsko pomembnih vrstah domačih živali, kar je eden temeljnih pogojev za razvoj posameznih panog v živinoreji.

Tako javne službe v živinoreji s svojim delovanjem zagotavljajo:

- trajnostni razvoj na področju živinoreje,
- splošni napredek v živinoreji,
- izboljševanje oziroma ohranjanje lastnosti domačih živali,
- varovanje dobrega počutja živali,
- izvajanje etoloških, okoljevarstvenih in prostorskih normativov,
- ohranjanje potrebnega števila plemenskih živali in drugega plemenskega materiala,
- genetsko in biotsko raznovrstnost,
- boljšo kakovost živinorejskih proizvodov oziroma

višjo kakovost hrane za potrošnike,

- ohranjanje kmetijskih zemljišč v rabi,
- varovanje okolja.

V delo oddelka za živinorejo na KGZS so zajete s programom dela Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije za leto 2011 tudi naloge s področja konjereje:

- sodelovanje s priznanimi rejskimi organizacijami na področju konjereje,
- sodelovanje z drugimi priznanimi organizacijami in odobrenimi organizacijami na področju konjereje,
- zastopanje interesov zvez, društev in rejcev konj,
- pridobitev statusa druge priznane rejske organizacije v konjereji.

Iz opisa nalog je razvidno, da Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije ne izvaja javne službe s področja konjereje, saj si je zaradi zgodovinskega razvoja delovanje javne službe strokovnih nalog v živinoreji primat nad izvajanjem jav-

ne službe v konjereji pridobila Veterinarska fakulteta (VF), ki je še danes praktično glavni izvajalec vseh strokovnih nalog v konjereji. Poleg VF sodeluje pri izvajanju strokovnih nalog v konjereji še Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko (BF). Obe organizaciji imata status druge priznane organizacije (DPO) v konjereji. Pri izvajanju določenih strokovnih nalog v konjereji pa sodelujejo tudi PRO.

KGZS si bo v prihodnje z namenom racionalizacije strokovnega dela (KGZS skupaj s kmetijsko-gozdarskimi zavodi pokriva celotno območje RS) prizadevala pridobiti status DPO v konjereji in se dejavno vključiti v izvajanje javne službe strokovnih nalog v konjereji.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije že sedaj zgledno sodeluje s priznanimi rejskimi organizacijami (PRO), ki delujejo na področju konjereje. Poleg sodelovanja s PRO Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije sodeluje tudi s posameznimi društvi, ki delujejo na področju konjereje. Predstavniki Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije se z namenom izboljšanja stanja na področju reje konj udeležujejo raznih občnih zborov, sestankov in sej, na katerih razpravljajo o težavah v konjereji.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije je v sodelovanju s PRO na področju konjereje dosegla:

- da se izda navodilo o skupnem odvzemu obveznih vzorcev letnih preiskav žrebcev s strani ene inštitucije,
- da je bila na osnovi 114. člena Zakona o živinoreji izdana odločba ministra o prenosu upravljanja državnih žrebcev na PRO.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije v sodelovanju s PRO na področju konjereje:

- opozarja na nerešeno financiranje PRO tako na področju konjereje kot tudi za delovanje ostalih PRO,
- prizadeva za uvedbo podpore za rejo plemenskih kobil z žrebeti, ki bo pripomogla k razvoju te pomembne živinorejske panoge.

Slovenija ima omejene naravne vire na področju kmetijstva, razmere za kmetovanje pa so razmeroma neugodne. Konjereja ugodno vpliva na preprečevanje zaraščanja in ohranjanje kulturne krajine in je ekstenzivna, sonaravna in trajnostna oblika živinoreje. Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije se bo v prihodnje skupaj s PRO s področja konjereje zavzemala za razvoj konjereje kot pomembne kmetijske panoge.

» JERNEJ VRTAČNIK

Podeželje v mestu Maribor teden prej!

Obveščamo vas o spremembi termina septembrske prireditve Podeželje v mestu Maribor. Prireditve bo potekala 17. septembra in ne 24. septembra, kot je bilo prvotno načrtovano.

Vabljeni v Maribor!

Škoda po toči ogromna, pomoč kmetom nujna

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije opozarja na neustrezen sistem zavarovanj v kmetijstvu. Kmetje potrebujejo alternativo v obliki solidarnostnega sklada.

Letošnja neurja s točo so že do konca julija povzročila za okoli 17,5 milijonov evrov škode. Toča je najbolj prizadela območja Kozjanskega, Bizeljskega, Goriških brd, Spodnje Vipavske doline in Goriške. Na nekaterih kmetijskih zemljiščih, predvsem na vinogradih, sadovnjakih, vrtinah in koruzi, je škoda stoodstotna.

TOČA NAJPREJ UDARILA NA KOZJANSKEM IN BIZELJSKEM

Na Kozjanskem in Bizeljskem je neurje s točo, ki je divjalo 11. julija, povzročilo katastrofalno škodo. Predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) **Ciril Smrkolj** si je 20. julija ogledal najbolj prizadeta območja. V okviru ogleda Kozjanskega so ga v Kozjem sprejeli župan Dušan Andrej Kocman in župan občine Podčetrtek Peter Misja, direktor KGZS – Zavoda Celje Stanko Jamnik, kmetijska svetovalka Milena Krajnc ter predsednik Območne izpostave KGZS Šmarje pri Jelšah Peter Hostnik s članom izpostave Jožetom Kajbo, v Bistrici ob Sotli pa ga je sprejel župan Franjo Debelak. Na Bizeljskem, kjer je potekala tudi novinarska konferenca, so ga s škodo, ki jo je povzročila toča, seznanili župan občine Brežice Ivan Molan, vodja oddelka za kmetijsko svetovanje pri KGZS – Zavodu Novo mesto Jani Gačnik s kmetijsko sve-

tovalko Mileno Rožman, predsednik Območne enote KGZS Brežice Boris Orešek, član Odbora za vinogradništvo pri KGZS Janez Žaren, predsednik Odbora izpostave KGZS Brežice Anton Žnidaršič in vodja Območne enote KGZS Brežice Viktor Kožar.

Vinogradi, trajni sadovnjaki, travniški sadovnjaki in koruza so ponekod popolnoma uničeni. Na Bizeljskem, kjer je škoda največja, je bilo po začasnih podatkih uničenih 450 hektarjev vinogradov, 14 hektarjev intenzivnih sadovnjakov, 38 hektarjev travniških sadovnjakov, 240 hektarjev koruze in 105 hektarjev drugih žit. Podobno stanje je tudi v občini Bistrica ob Sotli, Kozje in Podčetrtek, kjer so jo najbolj skupili vinogradi in koruza. Tudi na tem območju je škoda katastrofalna, saj je precej vinogradov popolnoma uničenih in bo nujno potrebna sanacija. Po prvih podatkih je skupna škoda v vseh štirih občinah ocenjena na več kot 12 milijonov evrov.

Ciril Smrkolj je v pogovorih z župani in na novinarski konferenci na Bizeljskem, ki je sledila ogledu prizadetih kmetij, predstavil ukrepe, ki jih bo oziroma jih že izvaja KGZS. Kot je poudaril, bo KGZS oškodovanim kmetijam odpisala zbornični prispevek. KGZS bo skupaj s Sindikatом kmetov Slovenije (SKS) – na novinarski konferenci je sodeloval tudi predsednik SKS Roman

Neurje s točo je poškodovalo več kot 100 hektarjev nasadov breskev, ponekod je škoda stoodstotna.

Žveglič – poskrbela za zbiranje krme in žit za najbolj prizadete živinorejske kmetije. Te so namreč po neurju s točo ostale tudi brez hrane za živali. Veliko število prizadetih kmetij ima kmetijska zemljišča najeta od Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS. KGZS je predlagala, naj sklad najbolj prizadetim kmetijam odpiše plačilo najemnine za eno leto, po potrebi in tam, kjer je škoda največja, pa tudi za več let. Tako župani kot predsednik KGZS Ciril Smrkolj in Žveglič so se strinjali, da sistem zavarovanj v kmetijstvu ne deluje, saj je v Sloveniji zavarovanih le petina kmetijskih površin. »Kmetje si ob tako nizkih odkupnih cenah, ki ne pokrivajo niti stroškov pridelave, ne morajo privoščiti plačila visokih premij za zavarovanje,« je kot

enega izmed razlogov, zakaj kmetje ne zavarujejo, izpostavil Ciril Smrkolj. Z župani se je pogovarjal tudi o možnostih letalske obrambe pred točo. Strinjali so se, da naj se letalska obramba pred točo razširi na vsa območja, kjer so neurja s točo najpogostejša.

V občini Brežice, kjer je bilo okoli 300 hektarjev vinogradov 100-odstotno uničenih, veliko težavo predstavlja zakon o vinu, ki omogoča nakup grozdja le pravnim osebam. Kot je poudaril Roman Matjašič z občine Brežice, je treba nujno sprejeti uredbo, ki bo omogočila dokup grozdja tudi fizičnim osebam. V nasprotnem primeru bodo namreč družine, ki se ukvarjajo z vinogradništvom, izgubile trg. Janez Šekoranja, predsednik Vinogradniško-vinarske zadruge Brežice, je

Predsednik KGZS Ciril Smrkolj si je ogledal škodo na najbolj prizadetih kmetijah.

skupaj s predstavniki Območne enote KGZS Brežice podal pobudo, da se ustanovi vzajemni sklad za pomoč ob naravnih nesrečah.

OGROMNA ŠKODA TUDI NA PRIMORSKEM

Ciril Smrkolj si je konec julija ogledal tudi območja Goriških brd, Spodnje Vipavske doline in Goriške, ki jih je 23. julija v noči na soboto prizadelo neurje s točo. Po prvi oceni kmetijske svetovalne službe pri KGZS je na teh območjih prizadetih več kot 2.000 hektarjev kmetijskih površin. Prizadete so vse kulture, najbolj pa so jo skupili vinogradi, sadovnjaki, oljčniki in vrtnine. Po trenutnih podatkih kmetijske svetovalne službe pri KGZS znaša finančna škoda skoraj 5,5 milijona evrov.

V Brdih je poškodovanih okoli 350 hektarjev vinogradov, 10 hektarjev sadovnjakov in oljčnikov. Posledica toče v Brdih

bo zmanjšanje letošnjega pridelka grozdja, kjer so poškodbe nad 70-odstotne in trte brez listov, pa ne bo pridelka celo dve leti. Na Vipavskem je poškodovanih 600 hektarjev vinogradov. Največ škode je v okolici Renč, Prvačine, Bukovice in Orehovelj ob reki Vipavi. Na tem območju so najbolj prizadeti breskovi nasadi – skupno 100 hektarjev – v fazi obiranja oziroma tik pred zorenjem ter nasadi hrušk (poškodovanih je 50 hektarjev). V celoti so uničeni tudi posevki vrtnin, in sicer plodovke, kapusnice ter deloma tudi solatnice.

Ciril Smrkolj, predsednik KGZS, si je skupaj s podpredsednikom KGZS Brankom Tomažičem, predsednikom Sveta KGZS – Zavoda Nova Gorica Josipom Bajcem, predsednikom Območne enote KGZS Nova Gorica Francem Vodopivcem, predsednikom Območne izpostave KGZS Nova Gorica Ivanom Bricem, vodjo

oddelka za kmetijsko svetovanje pri KGZS – Zavodu Nova Gorica Jožkom Vončino, svetovalcem specialistom za sadjarstvo pri KGZS – Zavodu Nova Gorica Ivanom Kodričem, vodjo Izpostave Bilje pri KGZS – Zavodu Nova Gorica Andrejo Baša in terenskim svetovalcem Vasjo Juretičem ogledal najbolj prizadete kmetije. Posledice toče so tudi na teh območjih katastrofalne. Zaradi neustrezne politike zavarovanj in visokih premij, ki si jih kmetje ob nepokrivanju stroškov pridelave ne morejo privoščiti, tudi na teh območjih večina kmetij ni zavarovala letošnjega pridelka.

Smrkolj se je v okviru ogleda škode sestal tudi z županom občine Brda Francem Mužičem, predstavniki komisije za kmetijstvo pri občini Brda, članom Sveta KGZS Borisom Rožičem, vodjo Izpostave Brda pri KGZS – Zavodu Nova Gorica Marto Srebrnič in terenskim sveto-

valcem Matjažem Prinčičem. Tudi tokrat so se strinjali, da je sistem zavarovanj v kmetijstvu neustrezen in da je treba kmetom ponuditi alternativo. Ciril Smrkolj je predstavil zamisel o oblikovanju solidarnostnega sklada, prek katerega bi lahko kmetje prejeli odškodnino ne samo po toči, temveč tudi po moči, suši, boleznih in škodljivcih. V sklad bi prostovoljno prispevali slovenski kmetje in v primeru naravnih katastrof hitro in brez velikih stroškov režije dobili pomoč. Z županom se je pogovarjal, kot prej že na Kozjanskem in Bizeljskem, tudi o možnostih letalske obrambe pred točo. Raziskave, ki so jih opravili v Avstriji, so namreč pokazale, da tovrstna obramba proti toči zmanjšuje velikost zrn toče in število dni s točo. KGZS je zato pozvala Vlado RS, da naj letalsko obrambo pred točo skupaj v sodelovanju z občinami razširi na vsa območja, kjer so neurja s točo najpogostejša. Smrkolj sicer zagovarja kombinacijo različnih vrst zaščite proti toči. Med temi so tudi zaščitne mreže, ki so primerne predvsem za trajne nasade. Ob tem je poudaril, da je investicija v mreže izjemno visoka in bi bila nujna večja podpora s strani države.

KGZS bo tudi kmetom s tega območja, ki so bili najbolj prizadeti, odpisala zbornični prispevek. Ker ima na tem območju veliko kmetij – podobno kot na Kozjanskem in Bizeljskem – najeta zemljišča od Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS, bo le-temu predlagala, da tudi tem prizadetim kmetijam odpiše plačilo najemnine vsaj za eno leto, tam, kjer je škoda največja, pa tudi za več let.

»JERICA POTOČNIK

Katastrski dohodek po novem tudi negativen?

Z julijem 2011 je stopil v veljavo in uporabo nov Zakon o ugotavljanju katastrskega dohodka (objavljen v Uradnem listu RS, št. 9/2011), ki uvaja številne novosti.

Ukinjeni bodo katastrski razredi in katastrske kulture, ki jih bodo nadomestile podrobnejše vrste dejanske rabe in bonitete zemljišč. Uvaja se nova metodologija ugotavljanja katastrskega dohodka in izračuna pavšalne ocene dohodka na čebelji panj, izračun bo odvisen tudi od triletne povprečja odkupnih cen pridelkov.

Dejstvo je, da dosednji predpisi niso odražali dejanskega stanja, saj so katastrske kulture v zemljiškem katastru neuskklajene s stanjem dejanske rabe zemljišč v naravi. Nov zakon naj bi omogočal sprotno oziroma bolj tekoče preverjanje pravilnosti ocen višine katastrskega dohodka. Prenova sistema ugotavljanja katastrskega dohodka bo v primeru novih izračunov pomenila številne spremembe (kar se bo skoraj zagotovo zgodilo), saj je na ta podatek vezanih kar 20 zakonov in skoraj 40 podzakonskih aktov (npr. za določanje davčne osnove od dohodka fizičnih oseb iz naslova osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, za določanje višine prispevkov za zdravstveno zavarovanje oziroma za uvrstitev zavezancev v razrede zavaro-

valnih osnov za določitev višine prispevka za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, za subvencioniranje prispevka za vrtnice, za pridobitev denarne socialne pomoči, za določitev višine prispevka za Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije, za določitev višine samoprispevka ...).

Pomembno je, da kljub predlogu v postopku pred sprejetjem zakona **neposredna in izravnalna plačila za ukrepe kmetijske politike niso vključena v nov sistem ugotavljanja katastrskega dohodka.**

Podatki o vrsti dejanske rabe zemljišč se bodo prevzeli iz obstoječih administrativnih baz po uradni dolžnosti. **Lastniki tako ne bodo imeli stroškov s prilagajanjem trenutnega stanja, ki izhaja iz zemljiškega katastra z vrsto dejanske rabe.**

S sprejetjem zakona se nadomešča dosedanje predpise in metodologijo za ugotavljanje katastrskega dohodka, ki se je izkazala za zastarelo, postopkovno togo in administrativno zapleteno, ureja se sodoben računalniško podprt sistem ugotavljanja katastrskega dohodka, ki bo omogočal sprotno letno prilagajanje ocen katastrskega dohodka realnemu stanju, ohranja se način dolo-

čanja katastrskega dohodka na enoto kmetijskega ali gozdnega zemljišča glede na dejansko rabo, dodaja se metoda za ocenno pavšalnega dohodka v čebelarstvu na posamezni čebelji panj, posodablja se podatke o kakovosti oziroma proizvodni sposobnosti ter dejanski rabi kmetijskih in gozdnih zemljišč za potrebe tega zakona, tako da se podatek o katastrskem razredu nadomešča s podatkom o boniteti zemljišča, in podatek o katastrski kulturi nadomešča s podatkom o dejanski rabi, ureja se enotno vodenje podatkov o kmetijskih zemljiščih v zemljiškem katastru, vzpostavlja službo za izvajanje sistema ugotavljanja katastrskega dohodka v okviru Geodetske uprave RS in zagotavlja preglednost sistema z vzpostavitvijo javne evidence kalkulacij za izračun katastrskega dohodka.

BISTVENE NOVOSTI SPREJETEGA ZAKONA

1. Katastrske kulture in katastrski razredi se ukinejo, kmetijska zemljišča se delijo v naslednje **podrobnejše vrste dejanske rabe**:
  - kmetijska zemljišča za obdelavo (šifra dejanske rabe 1100),
  - kmetijska zemljišča pod travinjem (1300, 1321, 1800 in pašniki),
  - kmetijska zemljišča pod trajnimi nasadi (1160, 1211, 1221, 1222, 1230, 1240 in

S strani KGZS je bila ena izmed glavnih pripomba glede bonitete zemljišč in do sedaj še ni bila upoštevana. Prepričani smo, da so bonitete zemljišč, ki so pripisane kmetijskim in gozdnim zemljiščem, večkrat nerealne oziroma slabo določene (kar so dokazale številne podane pripombe ob vrednotenju nepremičnin, kjer so bili lastniki zemljišč prvič seznanjeni z bonitetami zemljišč). Pri bonitiranju niso bile dovolj upoštevane posebnosti določenega območja, zato je pred uporabo v okviru določanja katastrskega dohodka nujno, da se bonitete zemljišč dodatno preverijo. Zgolj kakovostni podatki lahko prinesejo kakovostne rezultate, ki bodo stvarno predstavljali podrobnejšo vrsto dejanske rabe posameznega zemljišča.

1420),

- kmetijska zemljišča pod posebnimi kulturami (1180 in 1212),
  - kmetijska zemljišča izven rabe oziroma v zaraščanju (1410, 1500, 1600).
2. Katastrske razrede nadomeščajo **bonitete zemljišč** (boniteta zemljišča opredeljuje kakovost oziroma proizvodno sposobnost ze-

Novi zakon definira: »Katastrski dohodek je pavšala ocena možnega tržnega dohodka od dejavnosti kmetijstva in gozdarstva na kmetijskih in gozdnih zemljiščih v Republiki Sloveniji za namene izvajanja kmetijske oziroma gozdarske dejavnosti.«

- mljišča glede na pedološke, morfološke in druge naravne značilnosti vsakega zemljišča).
- Katastrski dohodek pomeni **razliko med tržno vrednostjo možne pridelave in upravičenimi nujnimi pridelovalnimi stroški, ob upoštevanju povprečne velikosti kmetije**, kot jo izkazujejo podatki Statističnega urada RS.
  - Vsakemu kmetijskemu in gozdnemu zemljišču se **katastrski dohodek pripíše glede na njegovo vrsto dejanske rabe, boniteto zemljišča in površino**, kot se vodi v zemljiškem katastru na dan 30. junija leta, za katero se dohodek ugotavlja.
  - Za zemljišča **znotraj območij posebnih režimov za kmetovanje se katastrski dohodek zmanjša** za odstotek zmanjšanja dohodka zaradi omejitev intenzivnosti pridelave (npr. vodovarstvena območja, območja Natura 2000, območja krajinskih parkov ...).
  - Tržni prihodek se bo izračunaval na podlagi **triletnege povprečja odkupnih cen** (podatki Statističnega urada RS) in možnega pridelka za posamezno vrsto rastlinske in živinorejske pridelave na enem hektarju zemljišča. Za pridelke, za katere je možno uveljaviti pavšalno nadomestilo vstopnega DDV, se kot del odkupne cene upošteva tudi pavšalno nadomestilo.
  - Kot **stroški** se upoštevajo standardizirani materialni stroški, stroški lastnih strojnih storitev, stroški tujih storitev, stroški amortizacije osnovnih sredstev in posre-

dni stroški pridelave (vključujejo DDV, lastno delo se ne šteje med stroške).

- Katastrski dohodek se za **zemljišča izven rabe oziroma v zaraščanju** ugotovi z upoštevanjem možne rabe, ki se določi na podlagi bonitete zemljišča. Za zemljišča z boniteto 50 in več se šteje, da so kmetijska zemljišča za obdelavo, za zemljišča z boniteto pod 50 pa se šteje, da so kmetijska zemljišča pod travinjem.
- Pavšalna ocena dohodka na panj se izračuna kot **razlika med tržnim prihodkom in stroški**.
- Pavšalna **ocena dohodka na panj se ugotovi za vsak čebelji panj**, ki je evidentiran v registru čebelnjakov pri MKGP na dan 30. junija leta, za katero se dohodek ugotavlja.
- Katastrski dohodek in pavšalna ocena dohodka na panj sta lahko negativna**.

Ministrstvo za finance je v predlogu zakona kot eno izmed posledic po sprejetju zakona navedlo: »Ocenjuje se, da se po novi metodi ocenjen tržni dohodek ne bo bistveno razlikoval od obstoječega katastrskega dohodka, saj ostaja metodologija za njegov izračun zelo podobna zdajšnji metodologiji izračuna. Poleg tega se je katastrski dohodek na podlagi posodobljenih izračunov zadnja leta ustrezno valoriziral. Do razlik bo prišlo predvsem ob razhajanju katastrske kulture z dejansko rabo zaradi upoštevanja novejšega podatka o proizvodni strukturi na posameznih vrstah kmetijskih zemljišč ter zaradi sprememb v višini stroškov in prihodkov.«

Novi izračuni katastrskega dohodka ter pavšalne ocene dohodka na čebelji panj še niso izdelani, KGZS ni vključena v pripravo kalkulacij in ostalih izračunov (so v pristojnosti Geodetske uprave RS) ter ne moremo oceniti, ali bodo za večino lastnikov zemljišč in čebelarje ugodnejši ali neugodnejši od dosedanjih.

- Kalkulacije za ugotavljanje katastrskega dohodka, na podlagi katerih se določita lestvica katastrskega dohodka in pavšalna ocena dohodka na panj, se vodijo v **evidenci kalkulacij, ki je javna**.

Na podlagi prehodnih določb zakona se katastrski dohodek in pavšalna ocena na panj prvič ugotovita najpozneje do 30. junija 2012.

»DAMIJAN VRTIN

Ste pridelovalec ali predelovalec pristne domače hrane?

Želite povečati svoj dohodek na kmetiji?

Ste naveličani plačevanja provizij posrednikom?

Pridružite se nam in predstavite svojo ponudbo na spletni strani

<http://www.kupujmodomace.si>

ter tako povečajte neposredno prodajo na kmetiji.

Brezplačna objava oglasov do konca leta za vse nove ponudnike!

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Celovška 135, 1000 Ljubljana
Kontaktna oseba: Ana Marenk, e-pošta: kupujmodomace@kgzs.si,
telefon: 01 513 66 88.

Zaščitimo živali in sebe!

Ne okužite lastnega hleva zaradi slabe prakse in nekaj izpuščenih pravil! Pomembno je poznati osnovne veterinarsko-sanitarne ukrepe, ki obsegajo varnostne ukrepe za zaščito reje prašičev in ljudi pred okužbo.

Po letu 2005 in vstopu v Evropsko unijo se je povečal nenadzorovan uvoz različnih kategorij prašičev. Te živali niso več šle skozi karanteno ali izolatorij, kjer bi se prilagajale na novo okolje in pregledale. To je pomenilo vnos različnih bolezní, ki jih do takrat nismo imeli. Škoda! Da ne bi ponavljali napak, bomo zapisali nekaj osnovnih ukrepov za preprečevanje vnosa bolezní.

Osnovni veterinarsko-sanitarni ukrepi obsegajo varnostne ukrepe za zaščito reje prašičev in ljudi pred okužbo. V prvi vrsti mislimo na higienski menedžment, ki opisuje preventivo za ohranjanje zdravja in povečanja odpornosti domačih živali. Skozi te ukrepe zmanjšujemo možnost vnosa in širjenja različnih, predvsem ekonomsko pomembnih bolezní. Osredotočili se bomo na ukrepe, ki jih morajo zagotavljati rejci, če hočejo ohranjati »nek status« zdrave reje oziroma preprečiti vnos bolezní. Reje ne morejo biti sterilne. Cilj vseh ukrepov je doseči delovno ravnotežje med bolezenskimi dražljaji in učinkovito zaščito pred njimi.

Higienski menedžment lahko razdelimo na tri stebre:

- prvi stebel – splošno preprečevanje bolezní,
- drugi stebel – posebna preprečevanja bolezní,
- tretji stebel – stabilizacija okolja, v katerem živijo živali.

PRVI STEBER – SPLOŠNO PREPREČEVANJE BOLEZNI

Naravna zaščita prašičev pred boleznimi je odvisna od starosti in kondicije, stopnje izpostavljenosti bolezenskim klicam in okolja, v katerem živijo. Rejec si mora ne glede na status zagotovi neko osnovno zaščito. Na svojem dvorišču ima pravico zahtevati, da se obiskovalci držijo sanitarnega reda, predvsem pa moramo omejevati vstop nezaposlenim.

1. Nakup živali

S plemenskimi živalmi se oskrbujemo, v kolikor je mogoče, iz iste reje. Dobavitelja praviloma ne zamenjujemo, saj tako onemogočamo vnos več različnih vrst povzročiteljev bolezní. Prav tako plemenskega podmladka ne kupujemo na sejmih, avkcijah, ampak vedno le na farmi. Za nakup se odločimo le takrat, ko nujno rabimo živali za remont, osvežitev krvi ali boljše živali. V upravičenost nakupa nas mora prodajalec prepričati s kakovostjo. V kolikor ne poznamo zdravstvenega statusa reje, v kateri nabavljamo živali, moramo biti zelo previdni ali pa se za nakup ne odločimo. Lahko zahtevamo sveži dokument o seroloških preiskavah krvi, izjavo, da je žival prosta določenih bolezní, prav tako mora biti žival zdrava in v dobri kondiciji.

2. Transport in nastanitev živali

Transportna sredstva predstavljajo pomembno verjetnost vnosa bolezní. Zato moramo zahtevati, da so vozila čista in

razkužena. Ob vstopu na dvorišče je dobro, če lahko zagotovimo uporabo dezbariere za vozila. Težavo predstavljajo vozila, ki pridejo na dvorišče ob prodaji naših živali in so že naložena z živalmi! Tukaj lahko pride do okužbe naše črede, zato tega ne bi smeli dovoliti.

Novo nabavljene plemenske živali moramo nastaniti v izolatorij – prostor, ki je fizično ločen od naše reje in kjer poteka opazovanje, tretiranje ter adaptacija v drugih rejah kupljenih živali. Izolatorij mora imeti svojo opremo za opravila in dezbariero. V izolatoriju priporočamo pregled živali na določene bolezní, v kolikor želimo rejo ohraniti zdravo. Trajanje izolacije je 30 dni. V kolikor gre za nabavo večjega števila tekačev ali druge kategorije, živali namestimo v čiste in razkužene hleve.

3. Obiskovalci in osebje

Obiske moramo omejevati na minimum. Kdor pa že mora (svetovalci, inšpektorji, veterinarji, selekcionisti ...) v hlev, imamo pravico od njega jasno zahtevati, da se preobleče v zaščitno obleko in obutev ter se držati osnovnih sanitarnih ukrepov. Predvsem obutev predstavlja velik potencial za vnos povzročitelja. Za stalne obiskovalce (selekcionerji, veterinarji), ki pogosto obiskujejo druge reje prašičev, predlagamo, da jim rejec sam priskrbi delovno obleko in obutev. Pri obiskih ostalih lahko zahtevamo pisno izjavo, da obiskovalci niso bili v stiku z drugimi prašiči določen čas.

4. Dezbariera

Pred vsakim hlevom mora biti dezbariera z razkužilom za obutev in roke. Roke si umijemo, ko vstopamo in izstopamo iz hleva. To je pomembno zaradi morebitnega vnosa bolezní oziroma ob izstopu zaradi zoonoz, ki se jih od prašičev lahko hitro nalezemo. Tekočino v dezbarieri redno menjavamo. To predstavlja zaščito za ljudi in živali.

5. Čiščenje in razkuževanje

Po končani zreji, preseljevanju živali ostanejo zrejni prostori (boksi) v večji ali manjši meri umazani. Za ponovno naselitev jih je potrebno počistiti in razkužiti. Prav tako jih je potrebno čistiti in razkužiti, ko so živali dalj časa ali vse življenje v enem prostoru. Z eno besedo lahko čiščenje in razkuževanje prostora imenujemo sanitacija. Z izvajanjem sanitacije se površina, oprema in prostori spravijo v takšno higiensko stanje, da v posrednem in neposrednem stiku ne predstavljajo nevarnosti za zdravje ljudi in živali. Z učinkovitim in vestnim čiščenjem znižamo število mikroorganizmov med 80 in 90 %. To je veliko, vendar imajo mikroorganizmi ob ugodnih razmerah sposobnost hitrega razmnoževanja. Prav tako se moramo zavedati, da slabo očiščena površina močno zmanjša uspeh razkuževanja. V kolikor je mogoče, sanitacijo opravimo po načelu »vse čisto – vse ven« oziroma je cilj v vsakem primeru prekiniti verigo okužbe.

6. Ostali pomembni sanitarni ukrepi

Med te ukrepe vsekakor šteje mo ograjo okrog našega gospodarstva, rejo ene vrste živali v istem objektu, redno opravljanje deratizacije, dezinfekcije in dezinskcije. Kadavre je pomembno do odvoza zaščititi in odložiti na primernem mestu. Zelo pomembna je tehnologija reje (voda, krma, mikroklima), ampak to so poglavja, ki zahtevajo svoj članek.

Lastniki in člani gospodinjstva ne smejo biti zaposleni na drugih prašičerejskih obratih, veterinarskih oziroma sveto-

valnih službah v prašičereji.

Pomembno je dobro sodelovanje s »hišnim veterinarjem« in z njim imeti pogodbeni odnos.

DRUGI STEBER – POSEBNA PREPREČEVANJA BOLEZNI

Tukaj mislimo na ukrepe proti znanim povzročiteljem bolezni. Ta vključuje preventivna cepljenja proti določenim boleznim, diagnostične preiskave in metafilkso. Sestava patogenih mikroorganizmov se hitro menja in jo je potrebno preverjati na pol leta. Reja in živali morajo biti proste predpisanih bolezni.

Nujno in pomembno je spremljanje, preprečevanje in kontrola bolezni, ki se prenašajo z živali na človeka in obratno (zoonoze).

TRETJI STEBER – STABILIZACIJA OKOLJA, V KATEREM ŽIVIJO ŽIVALI

Sistem interakcij med živalmi in povzročitelji bolezni je zapleten. Okolje je v njeni stabilnosti zelo občutljivo. Zdravje in funkcioniranje naših živali je odvisno približno 60 % od kakovosti in količine hrane, 20 % od genov in približno 20 % od hlevskih razmer, za kar je nuj-

no potrebno zagotavljanje optimalnih razmer in klime v hlevu. Neugodne razmere povečujejo obolevnost in izgube.

Vsi trije stebri higienskega menedžmenta služijo zunanemu in notranjemu zavarovanju proizvodnega obrata – hleva proti nalezljivim boleznim. Skupek vseh ukrepov je usmerjen proti preprečevanju vnosa, razmnoževanju in širjenju patogenih in potencialno patogenih mikrobov. To predstavlja protimikrobne režime.

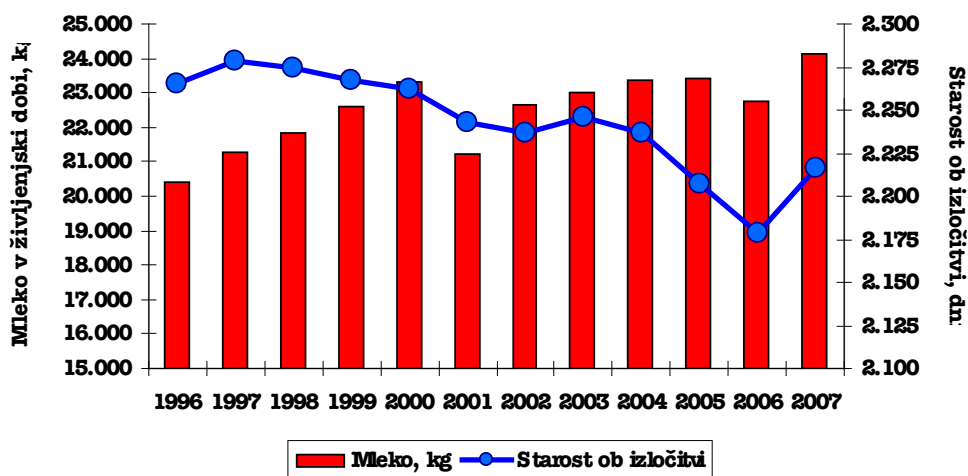
»MAG. BRANKO BELEC
KGZS – Zavod Murska Sobota

Dobra krava, dolgoživa krava

Ob nizkih prodajnih cenah mleka v zadnjem obdobju in povečevanju cen močnih krmil ter gnojil so rejci prisiljeni poiskati notranje rezerve in s tem izboljšati ekonomski rezultat pri priraji mleka. Ravno dolgoživost in življenjska priraja pa sta pomembna parametra, s katerima lahko precej izboljšamo učinkovitost reje, in sta posredno povezana tudi s primernimi telesnimi lastnostmi (noge, vime ...).

V preteklosti je bil glavni poudarek na Gorenjskem in tudi v Sloveniji predvsem na povečevanju količine mleka po kravi in povečevanju čred, kajti to je bila osnova za pridobitev individualne mlečne kvote, v zadnjih letih pa način ohranjanja dohodka na kmetiji zaradi padca odkupnih cen mleka. Pri tem je bilo zelo malo pozornosti dane zdravju in dobremu počutju živali.

Življenjska mlečnost izločenih krav črno-bele pasme se je na Gorenjskem v obdobju 1996/2007 povečala za 2.203 kg, pri kravah lisaste pasme pa kar za 4.306 kg mleka. Kljub povečevanju življenjske mlečnosti pa se je do leta 2005/2006 krajšala proizvodna doba in zmanj-

Slika 1. Življenjska mlečnost in starost ob izločitvi za izločene krave na Gorenjskem po posameznih letih izločitve glede na pasmo

ševala tudi starost ob izločitvi, kar lahko vidimo na sliki 1. Po letu 2004 ponovno opažamo

trend povečevanja starosti krav ob izločitvi (Krč, 2008).

Kako pomembni so način in

pogoji reje za posamezno pasmo pri doseganju življenjske priraje, pove podatek, da je lisasta

pasma v prosti reji dosegla v življenjski dobi 22.200 kg mleka, v vezani reji pa 3.500 kg manj, črno-bela pasma pa je v prosti reji dosegla življenjsko mlečnost skoraj 28.500 kg, v vezani reji pa skoraj 7.000 kg manj. To pomeni, da krave lisaste pasme iz čred s prosto rejo dosegajo večjo življenjsko mlečnost kot krave črno-bele pasme v vezani reji (Krč, 2008). Zanimivo je, da je razlika v življenjski mlečnosti med lisasto in ČB pasmo v prosti reji 6.200 kg mleka, v vezani reji pa je ta razlika veliko manjša, in sicer 2.800 kg.

Iz tega lahko zaključimo, da so živali črno-bele pasme in verjetno tudi križanke veliko bolj občutljive v vezani reji, zato potrebujejo veliko večjo pozornost rejca (zelo dober menedž-

mlečnosti tudi upoštevati stroške zdravljenja nog, vimena in težav s plodnostjo, ki mu jih je povzročila posamezna krava določene pasme v času življenja. Rejci morajo na tej ravni ugotoviti, ali lahko v danem okolju zagotovijo primerne pogoje za rejo posamezne pasme in s tem zagotovijo gospodarnost tržne prireje mleka.

V zadnjih letih, predvsem pa z novimi rejskimi cilji pri lisasti, rjavi in črno-beli pasmi, ki smo si jih zadali lansko leto, pridobiva dolgoživost pomemben delež v SSI, ki znaša 6 odstotkov pri črno-beli pasmi in celo 10 odstotkov pri lisasti pasmi – usmeritev mleko.

Potomke bikov, ki bodo imeli plemensko vrednost večji od 100, bodo glede na pričakovano

Slika 2: Potomci načrtnega parjenja krave Liske, ki so se rodili v februarju 2011 kot rezultat transplantacije zarodkov v druge krave.

vaja ostrejšo selekcijo na ostalih lastnostih in dodaten prihodek od prodaje plemenskih telic, na drugi strani pa se poveča tudi količina mleka na krmni dan.

prečno v standardni laktaciji namolzla 8.210 kg mleka, v življenjski dobi 91.502 kg mleka, to pomeni 18,04 kg na dan v življenjski dobi oziroma 22,19 kg v dobi prireje.

V katalogu bikov za leto 2011 po oceni plemenske vrednosti za lastnost dolgoživost izstopajo predvsem naslednji lisasti in črno-beli biki:

Lisasti plemenski biki	PV mleko	PV dolgoživost
HIND 121318	130	120
HOD 121369	139	113
BOSKO 121379	125	120
PABO 121380	124	111
SLAK 121314	121	111
HORNIST 121236	121	115

Črno-beli plemenski biki	PV mleko	PV dolgoživost
FINLI 131387	114	139
LIEBHERR 131393	81	138
BESTSELLER 131393	112	136
NASER 131381	141	131
JALAX 131397	85	127
NAP 131408	104	119
FALINDO 131399	103	108

ment) in seveda tudi selekcijskega dela (izbirati plemenske bike, ki dajejo hčere, ki imajo boljšo dolgoživost pri dobri mlečnosti), da bi dobili zaželeni ekonomski učinek.

Rejec mora poleg življenjske

vrednost populacije dlje zdržale v pogojih prireje mleka in bodo rejcem povzročale manj težav in stroškov. Podaljšanje proizvodne dobe živali zmanjša stopnjo remonta črede, kar omogoča rejcu, da v svoji reji iz-

ZAKLJUČEK

Po letu 2004 opažamo povečanje življenjske mlečnosti izločenih krav, od leta 2007 pa se tudi povečuje starost ob izločitvi. V zadnjih letih se pri rejcih izboljšuje skrb za zdravje in dobro počutje krav in telic, kar pelje dolgoročno k izboljšanju lastnosti dolgoživosti, s tem tudi življenjsko prirejo živali in tako boljši ekonomski učinek prireje mleka po živali.

Zelo lep primer dolgoživosti je krava LISKA ID 1 595 299 lisaste pasme rejca Branka Kalana iz Okroglega na Gorenjskem, ki je bila rojena 31. marca 1997 in ima do sedaj že deset zaključenih laktacij in ravno v aprilu je ponovno telila. Lastnost dolgoživosti je verjetno podedovala po materi LUNI, ki je ravno tako zaključila devet laktacij s povprečno standardno laktacijo 5 822 kg mleka, 4,56 odstotka mlečne masti in 3,25 odstotka beljakovin. Liska pa je pov-

Pri 14-letni kravi LISKI, ki je tudi bikovska mati, je bil zaradi njene odlične plodnosti v letu 2010 opravljen tudi postopek presajanja zarodkov v sodelovanju z Veterinarsko fakulteto v Ljubljani, tako da se je v februarju leta 2011 rodilo še njenih pet potomcev preko drugih krav oziroma telic – prejemnic zarodkov (slika 2). Ta krava ima poleg dolgoživosti in odlične prireje mleka tudi odlično lastnost plodnosti, ki bo v prihodnje imela tudi vedno večji pomen pri učinkovitosti prireje.

S skupnim načrtnim selekcijskim delom in izboljšanim pogojem reje ter pravilno izbiro pasme v vašem okolju bomo v dolgoročnem obdobju izboljšali tudi to zelo pomembno lastnost in v prihodnje imeli vedno več takih krav, kot je LISKA.

» IGOR STANONIK
KGZS – Zavod Kranj

Preprečevanje širjenja ambrozije

Ambrozija je tujerodna rastlina, ki se je na naša območja pričela širiti od jugovzhoda, v glavnem iz Hrvaške. Rastlina izvira iz severne Amerike, v Evropo pa so jo prinesli s semeni.

Beseda ambrozija v grški mitologiji pomeni hrano bogov na Olimpu, ki prinaša večno mladost in nesmrtnost. Trdovratnost plevla in velike količine semena ter velika giblivosť pelodnega semena dajejo tej rastlini res pridih večne mladosti. Ambrozija je ena najbolj alergeni rastlin. Pelinolistna ambrozija je izredno invazivna rastlina, ki se pojavlja skoraj po celi Evropi ter predstavlja eno najpomembnejših plevelnih vrst tudi v Sloveniji.

Pelinolistna ambrozija zraste od 1 m do 1,5 m višine. Steblo je pokončno, razvejano in značilno obraslo z gostimi dlačicami. Listi so pelinasto razdeljeni in porasli z dlačicami. Cvetovi so na vrhu stebela in na koncu stranskih vejic grozdaste oblike socvetja. Cveti od konca julija do septembra ali celo do pojava prve slane. Cvetovi ambrozije proizvedejo ogromno pelodnega semena, tudi do 6.000 semen na rastlino, kar daje tej rastlini veliko preživitveno sposobnost. Seme ima dobre aerodinamične lastnosti, da ga veter lahko raznaša na izredno dolge razdalje. Zato je tudi značilno, da se ambrozija hitro širi tudi do 20 km na leto. Seme ostane kalivo tudi več desetletij.

Poudariti je potrebno, da je ambrozija plevel zaraščenih in nevzdrževanih površin. Pogosto jo srečujemo ob železniških progah, pasovih ob cesti, zaraščenih in opuščenih kmetijskih zemljiščih, zapuščenih stavbnih zemljiščih ter ob

rekah in potokih. Pojavlja pa se posledično na obdelanih kmetijskih površinah v posevkih koruze, žit, praznih neobdelanih strniščih. Posledice pojava ambrozije so lahko alergije oziroma alergijski rinitis in astma. Preprečevanje širjenja ambrozije je edini način zmanjševanje pojava alergij. Na manjših površinah je potrebno uničiti rastline pred cvetenjem. Na zapuščenih površinah s košnjo, na obdelovalnih površinah s pravnimi postopki kolobarjenja, izvajanja uničevanja plevla s herbicidi in dosledno skrbjo za pravočasno obdelavo površin.

V zvezi s širjenjem ambrozije z nekmetijskih zemljišč na kmetijska je bil 4. maja 2010 objavljen Zakon o spremembi Zakona o zdravstvenem varstvu rastlin (Uradni list

RS, št. 36/2010), s katerim je bila ambrozija opredeljena kot škodljiva rastlina, za katero je potrebno uvesti fitosanitarne ukrepe (6. člen). Na podlagi zakona je bila 3. avgusta 2010 sprejeta Odredba o ukrepih za zatiranje škodljivih rastlin iz rodu *Ambrosia* (Uradni list RS, št. 63/2010). Ta v 4. členu določa, da mora imetnik zemljišča, na katerem raste škodljiva rastlina, z namenom preprečevanja širjenja in za zatiranje škodljive rastline izvesti naslednje ukrepe: (1) odstraniti škodljive rastline s koreninami vred ali odstraniti njihov nadzemni del na način, da se škodljiva rastlina v tej rasti dobi ne obraste več in (2) opraviti nadaljnja redna opazovanja zemljišč v rasti dobi do konca septembra.

Zakon torej nalaga odgovornost za zatiranje tega škodljivega plevla imetnikom zemljišč. Večji pojav širitve ambrozije je potrebno sporočiti pristojnim fitosanitarnim službam. Najbolje pa je to storiti pravočasno še pred pričetkom cvetenja in semenitve, saj s tem preprečimo širitev te zelo invazivne rastline.

Na kmetijskih obdelovalnih površinah je pomembno izvajanje vseh agrotehničnih ukrepov. Posebej je potrebno izpostaviti, da ni prav, da strnišča ostajajo neobdelana. Pri obdelavi strnišč s košnjo in uničevanjem plevelov pred cvetenjem poskrbimo tudi za rob njivske površine, kjer se ambrozija pogosto zaseje. V Sloveniji je tudi napočeno, da v ukrepu ozelenitve njivskih površin nimamo zajetih tudi neprezimnih rastlin. Posledično tudi kmeti-

je strnišča puščajo praviloma prazna do jesenske setve oziroma setve prezimnih rastlin, ki pa se zasejejo v septembru in še pozneje. Vmes je veliko možnosti, da se na robovih njivskih površin in na praznih strniščih daje možnost rasti in cvetenja ambrozije. Rastlina se razmnožuje izključno s semeni, zato je smiselno posamezne rastline uničevati preden semenijo.

Ambrozija se je na našem območju gotovo preveč razširila in sta potrebna večja pozornost in pravočasno uničevanje. Pri tem ne gre samo za težave, ki jih povzročata kmetijstvu. Uničevanja se mora lotiti praktično vsak lastnik zemljišč, na katerih se ta trdovraten plevel pojavlja. Šele takrat lahko pričakujemo zmanjševanje negativnih posledic ambrozije.

» PETER PRIBOŽIČ

» IVAN BRODNJAK

KGZS – Zavod Ptuj

Kmečke igre na Slomu

Drugi dan julija so na Slomu pri Ponikvi potekale petindvajsete državne in četrte mednarodne kmečke igre. Zmagovalna je bila domača ekipa DPM Šentjur, ki se je izkazala z odlično organizacijo. Drugouvrščeno DPM Spodnje Savinjske doline pa bo organizator iger leta 2012.

Prvo julijsko soboto smo mladi podeželani iz cele Slovenije pregnali nevihtne oblake in pričeli s petindvajsetimi državnimi in četrtnimi mednarodnimi kmečkimi igrami. Igre so potekale v prijetnem okolju, v bližini rojstne hiše Antona Martina Slomška.

Društva iz vse Slovenije so bila že zjutraj odlično razpoložena, kajti zvok harmonike, petje in prava mera tekmovalnosti so pričarali odlično vzdušje. Najboljša društva iz regij so prišla pokazati svoje znanje in voljo. Mladi še vedno radi ohranjamo tradicijo in skrbimo, da ročna košnja in grabljenje ne bi šla v pozabo. Obenem je to dan, ko se družijo podeželska mladina iz cele Slovenije in pogosto se stkejo nova poznanstva, prijateljstva, morda celo kaj več.

Začeli smo z okroglo mizo Mladi kmetje po 2013. Najprej nas je nagovoril župnik Alojz Kačičnik, nato pa še predsednik Zveze slovenske pode-

želske mladine (ZSPM) Rok Roblek. Pri razpravi so sodelovali podpredsednik CEJA Rok Sedminek, dr. Emil Erjavec, Marjan Golavšek, podpredsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) in Majda Zavšek Urbančič ter predstavnica Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP).

Dr. Emil Erjavec je poudaril, da je kmetijska politika danes premalo ciljna in načrtna, denar pa je pogosto namenjen za neupravičene investicije. Eno izmed vprašanj je tudi, ali v Sloveniji dejansko skrbimo za okolje in varno hrano ali pa se samo borimo za obstoj subvencij. »Zlata doba za razvoj podeželja je tako rekoč že mimo, kmetje pa potrebujejo učinkovitejše ukrepe za preživetje!« je poudaril. Marjana Golavška je zanimalo, kaj si mladi želimo po letu 2013. Le s poznavanjem naših pričakovanj nam bodo lahko starejši svetovali in pomagali. Majda Zavšek Urbančič pa je pouda-

Prvo mesto so zasedli organizatorji DPM Šentjur, drugo mesto DPM Spodnja Savinjska dolina, tretje mesto pa DPM Zbure (na sliki). Naziv »najkosca« je osvojil David Podkrajšek, »najgrabljice« pa Urška Močnik. Prihodnje leto se bomo ponovno srečali v Spodnji Savinjski dolini.

mila, da je potrebno najti nov sistem kmetijskega zavarovanja v primeru naravnih nesreč in tako pomagati kmetu v prihodnosti.

Rok Sedminek je bil zelo odločen in je poudaril, da mladi vemo, kaj hočemo. Želimo si predvsem manj birokratskih ovir v prihodnosti razvoja slovenskega kmetijstva. Ukrep za zgodnje upokojevanje je sicer zelo spodbuden za mlade prevzemnike, vendar je nerazumljivo slabo črpanje teh sredstev. Kmet Aleš Kotnik je ob tem povedal svojo izkušnjo. Ženo sta prevzela kmetijo, obljubljenih je bilo 75 odstotkov nepovratnih sredstev, vendar sta jih prejela samo 25 odstotkov. Potrebovala sta deset let, da sta končala z investicijo. Država ju je pustila na cedilu v najbolj občutljivem obdobju.

Po zaključeni razpravi so se kmečke igre začele s pozdravom predsednice DPM Šentjur Blanke Pevec, prisotne pa sta pozdravila tudi Rok Roblek in župan mag. Marko Diaci. Po kulturnem programu smo se preselili na prizorišče tekmovanja, kjer so fantje že pridno sukali kose, za njimi pa so odedile travnik grabljice. Sledile so še druge igre: podajanje koruze s krušnimi loparji in luščenje koruze, prenašanje jabolk s samokolnico čez ovire v parih ... Letošnja igra presenečenja je od tekmovalcev zahtevala preizkus v smučanju. Da se dan ne bi prehitro zaključil, je sledila predstavitev regij na temo Večer na kmetiji, na kateri so zmago brez težav osvojili Celjani.

» MATEJA GRAMC

RASTLINJAKI

3 x 4 m
le 240 €

Pokličite 031 675 639

- rastlinjaki po meri,
- primerni za zimsko zelenjavo, poleti za paradiznik,
- menja se le folija na 5-8 let

Profilplast, d.o.o., 3204 Dobna,
tel.: +386 (0)3 781 80 33,
www.profilplast.si
e-pošta: profilplast@profilplast.si

Nevarni odpadki na kmetiji

Na kmetijah se ob pestri proizvodni dejavnosti pojavijo tudi odpadki, ki so po večini organskega izvora in jih kmetje znajo dobro vključiti v krogotok ravnanja s hranili na kmetiji.

Pojavi pa se tudi nekaj odpadkov in predvsem embalaže, ki jo kmetje potrebujejo v proizvodnem procesu. Ravnanje z odpadki, še posebej z nevarnimi pa je lahko na kmetiji težavno. Predpisi ukrepe in ravnanja z nevarnimi odpadki urejajo, ker pa je kmetova dejavnost močno vezana za naravno okolje, se pojavijo vplivi zunanjih ljudi in njihovega ravnanja.

Določena črna odlagališča nastanejo na kmetovih površinah zelo na hitro, težko pa jih odstranimo in najdemo odgovorne za njihov nastanek. V praksi še vedno opazimo tudi težave na kmetiji, na domačem dvorišču. V prvi vrsti nekateri kmetje premalo ločijo med nevarnimi odpadki, ostalimi odpadki in odpadno embalažo. Opažamo, da pri določenih

odpadkih poenostavljajo in odpadkov ne obravnavajo dovolj pozorno ter jih ne ločujejo.

Na neurejenih odlagališčih se pojavijo odpadki, ki so pogosto za okolje škodljive snovi in skozi tla pronicajo v podtalnico. Ta težava je še dodatno pereča na ožjih vodovarstvenih območjih. Če se na kmetijskem gospodarstvu pojavi tako odlagališče, ga je potrebno takoj odstraniti. Ko kmet na kmetijskem gospodarstvu opazi novo nastajajoče odlagališče, za katerega sam ni odgovoren, naj to nemudoma sporoči ustreznim organom.

NEVARNI ODPADKI – SNOVI SO NAŠTETI V SEZNAMIH I* IN II*, KI STA SESTAVNI DEL DIREKTIVE SVETA 80//68 (EGS).

Seznam I* vsebuje posamezne snovi, ki spadajo v spodaj navedene družine in skupine snovi,

Razna olja, plinsko olje za pogon strojev in ostale kemikalije so predmet posebne pozornosti, zato take nevarne snovi primerno skladiščimo oziroma odstranimo, saj na dvorišču predstavljajo preveliko nevarnost za okolje.

z izjemo tistih, ki ne sodijo na seznam I glede na nizko tveganje za strupenost, obstojnost in kopičenje v organizmih:

1. organohalogene spojine in snovi, ki lahko tvorijo takšne spojine v vodnem okolju,
2. organofosforne spojine,
3. organokositrne spojine,
4. snovi s karcinogenimi, mutagenimi ali teratogenimi lastnostmi v vodnem okolju ali preko vodnega okolja,
5. živo srebro in njegove spojine,
6. kadmij in njegove spojine,
7. mineralna olja in ogljikovodiki,
8. cianidi.

Seznam II* vsebuje posamezne snovi in kategorije snovi, ki spadajo v spodaj navedene družine, in skupine snovi, ki lahko škodljivo vplivajo na podzemno vodo:

1. Naslednje nekovine in kovine ter njihove spojine: cink, baker, nikelj, krom, svinec, selen, arzen, antimon, molibden, titan, kositer, barij, berilij, bor, uran, vanadij, kobalt, talij, telur, srebro.
2. Biocidi in njihovi derivati, ki niso na seznamu I.
3. Snovi, ki imajo škodljiv učinek na okus in/ali vonj podzemne vode, ter spojine, ki povzročajo nastajanje teh snovi v podzemni vodi, zaradi česar postane neprimerna za prehrano ljudi.
4. Toksične ali obstojne organske silicijeve spojine in snovi, ki lahko povzročijo nastajanje teh snovi v vodi, z izjemo tistih, ki so biološko neškodljive ali se v vodi hitro pretvorijo v neškodljive snovi.
5. Anorganske spojine fosforja in elementarnega

Pri pridobivanju subvencijskih sredstev so kmetje dodatno nadzorovani s t. i. navzkrižno skladnostjo, ki poleg ostalih zahtev podaja tudi sledečo zahtevo: ali izpolnjujem zahtevo, da na mojem kmetijskem gospodarstvu ni odlagališč nevarnih odpadkov?

- fosforja.
- 6. Fluoridi.
- 7. Amoniak in nitriti.

To pomeni, da poleg neurejenih odlagališč, ki nastajajo na kmetiji, poskrbimo, da tudi na dvorišču ni zdravil in veterinarskih zdravil, baterij in akumulatorjev vseh vrst, embalaže pesticidov in ostankov fitofarmaceutskih sredstev ter drugih biocidov. Nevarnost je tudi pri odpadnih oljih ali z olji onesnaženih filtrih in podobno. Ne odlagamo tudi raznih kemikalij: barv,

lakov, sprejev, razredčil, topil, kislin, lugov, raznih čistil in podobno.

Velikokrat zaradi nepoznavanja premalo pozornosti namenjamo zavrženi električni in elektronski opreми, opreми, ki vsebuje klorofluorooljike (tekočine, ki so v starih hladilnikih, klimatskih napravah in razpršilnikih), ter fluorescenčnim cevem in drugim odpadkom, ki vsebujejo živo srebro, neonska ali halogenska svetila.

Kršitev te zahteve na vodovrstvenih območjih (VVO,

VVO1) se obravnava kot težja kršitev in je zato sankcionirana s 100 točkami, na ostalih območjih pa s 50 točkami, kar predstavlja tri- oziroma enoodstotno zmanjšanje subvencij.

V praksi še vse pre pogosto vidimo napake, kot je na primer izrabljen kmetijski stroj iz železa na dvorišču kmetije, poleg pa izrabljen gospodinjski stroj, v katerem je vgrajena elektronika ali tekočina v hladilniku. Vzrok je največkrat nezavedanje nevarnosti, saj oba odpadka kar enakovredno obravnavamo.

Skladno z Uredbo o ravnanju z odpadki (Ur. l. RS, št. 34/08), Uredbo o ravnanju z embalažo (Ur. l. RS, št. 84/06, 106/06) in Uredbo o ravnanju z odpadnimi FFS (Ur. l. RS, št. 119/06) kmet odda odpadke, embalažo in nevarne snovi na zbirnih mestih, saj to ni komunalni odpadek.

» ANTON ZAVODNIK
KGZS – Zavod Ljubljana

Ekološko kmetijstvo in podnebne spremembe

Ekološko kmetijstvo temelji na praksah, ki zmanjšujejo pritisk na okolje in zagotavljajo kroženje snovi v naravi. Ali uporabljene tehnologije in pristopi prispevajo tudi k zmanjšanju izpustov toplogrednih plinov in pritiska podnebnih sprememb?

Industrijsko kmetijstvo prispeva velik delež k podnebnim spremembam. Pripisujejo mu glavno vlogo pri emisijah toplogrednih plinov, kot sta dušikov oksid in metan. Je tudi močno odvisno od uporabe fosilnih energentov.

Pomemben del energije uporablja industrija rudninskih gnojil in zaščitnih sredstev. Izsekavanje gozdov za intenzivno pridelavo energetskih rastlin ali rastlin za hrano zmanjšuje količino ogljika, vezanega v tleh, in zmanjšuje zmožnost (gozdnih) ekosistemov za vezanje odvečnega ogljikovega dioksida. Posebno velik vpliv pa ima globalizacija pridelave hrane, ki jo nadzorujejo nadnacionalne

korporacije. Pri transportu hrane iz oddaljenih dežel se sprosti zelo veliko toplogrednih plinov, ki obremenjujejo okolje. Poraba energentov za transport vpliva tudi na ceno hrane in posledično tudi na socio-ekonomske tokove. V teh razmerah si kmetijski sektor prizadeva zmanjšati izpuste in poiskati druge poti za manjši prispevek k podnebnim spremembam. Izkazalo se je, da je ena najbolj upravičenih poti k trajnostnem kmetijstvu ravno sistem ekološkega kmetijstva, povezanega z lokalno pridelavo in prodajo.

ZMANJŠEVANJE ENERGETSKIH POTREB

Raziskava Organizacije združenih narodov za hrano in kme-

tijstvo (FAO) je potrdila, da ekološko kmetijstvo s svojim pristopom omogoča lažje prilagajanje ekosistema na vplive podnebnih sprememb in ima pomembno vlogo pri zmanjševanju emisij toplogrednih plinov v kmetijstvu. Pripomore k neposrednemu in posrednemu zmanjšanju potrebe po energentih in s tem k zmanjševanju prispevka kmetijstva k podnebnim spremembam.

Neposredno bi v ekološkem kmetijstvu zaradi zmanjšane potrebe po aplikaciji rudninskih gnojil in pesticidov pričakovali zmanjšano potrebo po gorivu za kmetijske stroje. Del tega prihranka sicer izniči potreba po večkratni mehanski obdelavi nasadov. Pomembnejši

pa je posredni prispevek ekološkega kmetovanja zaradi prepovedi uporabe rudninskih gnojil in sintetičnih pesticidov. Za izdelavo dušičnih gnojil, pesticidov in njihov transport se v svetu uporabi velike količine energije iz fosilnih virov. Za izdelavo enega kilograma dušika, vezanega v rudninskih gnojilih, se porabi približno 35 MJ energije. Zato predstavlja v intenzivnem kmetijstvu izdelava rudninskih gnojil več kot polovico vseh energetskih potreb. Ker ni potrebe po takšnih gnojilih in zaščitnih sredstvih, je izpust toplogrednih plinov v ekološkem kmetovanju na enoto pridelka bistveno manjši kot v konvencionalnem in industrijskem kmetijstvu. V

EKOLOŠKO KMETOVANJE

Veliki Britaniji so izračunali, da pri ekološki pridelavi porabijo 26 odstotkov manj energije kot pri konvencionalnem kmetovanju. Obstajajo sicer razlike med posameznimi panogami. Najmanjši so prihranki pri pridelavi zelenjave v ogrevanih rastlinjakih. Največji potencial prihrankov se kaže pri reji goveje živine in prireji mleka.

ZMANJŠEVANJE IZPUSTOV TOPLOGREDNIH PLINOV

Računajo, da je kmetijstvo leta 2005 prispevalo okoli 11 odstotkov emisij vseh toplogrednih plinov. Od teh je bilo polovico ogljikovega dioksida in približno po četrtnino metana in dušikovih oksidov. Izpusti so neenakomerno razporejeni po zemeljski obli in odvisni od intenzivnosti kmetijstva v posameznih regijah. Strokovnjaki ocenjujejo, da je približno polovica vseh emisij dušikovih oksidov povezana z uporabo rudninskih gnojil.

Pri FAO ugotavljajo, da je v ekološkem kmetijstvu potencialno najbolj zmanjšana emisija dušikovih oksidov zaradi prepovedi uporabe rudninskih gnojil, manjšega vnosa dušika iz organskih gnojil in zaradi učinkovitejše izrabe prostega dušika pri kolobarjenju in ozelenitvi pridelovalnih površin. V Evropi je emisija toplogrednih plinov na hektar v ekološkem sistemu kmetovanja od 48 do 66 odstotkov nižja kot pri industrijskem kmetovanju.

Zmanjšanje izpusta meta na pa je rezultat manjše gostote živali in prevladujoče prehrane z zeleno krmo na paši namesto koncentrirane krme.

SEKVESTRACIJA – VEZANJE OGLJIKA V TLEH

Številni poskusi so potrdili izkušnje ekoloških kmetov, da so tla v ekološkem kmetovanju bistveno bogatejša z organskimi snovmi kot tla v intenzivnem konvencionalnem kmetovanju. Ekološko kmetovanje temelji na zagotavljanju kroženja snovi v ekosistemu. Z vnosom organskih gnojil, komposta in z zelenim gnojenjem vnašajo ogljik, vezan v organskih spojinah. Količina organsko vezanega ogljika v tleh pri ekološkem kmetovanju je od 20 do 30 odstotkov višja v primerjavi z intenzivno obdelanimi tlemi. Obstaja ocena, da vsak hektar polja v ekološki pridelavi veže štiri tone ogljikovega dioksida na leto.

S humusom bogata tla vpijejo več vode. Tako preprečujejo površinsko odtekanje vode in erozijo. Tla so manj izpostavljena sušam ali močnim nallivom, ki so eden od zunanjih znakov podnebnih sprememb. Obenem so ugotovili, da so tla v ekološkem kmetovanju bogatejša tudi z drugimi hranili, potrebnimi za rast rastlin. V takih tleh sta količina in raznolikost mikroorganizmov in gliv bistveno večji kot v konvencionalno obdelanih tleh. Kontrasti

so najbolj izraziti pri primerjavi tal v ekološkem in intenzivnem, industrijsko naravnem kmetovanju.

LOKALNA PRIDELAVA IN PORABA

V živilski verigi pridelava prispava le manjši del emisij toplogrednih plinov. Zelo veliko energije (iz fosilnih goriv) se porabi za predelavo, transport, distribucijo in skladiščenje živil.

Izhodišče ekološkega kmetijstva je tudi pričakovanje, da pridelki in živila ne obremenjujejo okolja zaradi dolgega transporta. Dober primer so ekološke jabolka, ki jih iz Južne Amerike pripeljejo na evropski trg. Prav gotovo prevoz z letalom obremeni okolje bolj kot integrirano pridelano jabol-

ko, ki smo ga dalj časa hranili v hladilnici. Zato je del okoljskega prizadevanja ekološkega kmetovanja tudi čim krajša pot do potrošnika, s čim manj izpusti toplogrednih plinov. To so razumeli vsi, ki poudarjajo pomen lokalno pridelane hrane. Ta zaradi kratkih poti ohrani več prehransko pomembnih snovi in je zato boljša.

Na podlagi vsega zapisanega lahko pritrtilno odgovorimo na vprašanje v uvodu. Ekološko kmetijstvo ter odgovorna trajnostno naravnana pridelava in trgovina lahko veliko prispevata pri zmanjševanju obremenitve okolja s toplogrednimi plini, ki so eden od vzrokov za zmeraj bolj izrazite spremembe podnebja.

» DR. JANKO RODE

**KUPUJMO
DOMAČE!**
KGZS

**PODEŽELJE
V MESTU**
KGZS

www.kgzs.si

www.kupujmodomace.si

VROČI AVGUSTOVSKI TROJČEK

TD4020F 48kW / 65KM	25.440€
TD4030F 57kW / 78KM	DOPLAČILO +1.000€
TD4040F 65kW / 88KM	DOPLAČILO +2.000€

FOTOGRAFIJE SO SIMBOLNE

DREK KOLOTEK, ZMOGLJIVI MOTORJI

KAKOVOSTNA KABINA

ENOSTAVNA UPORABA

CENE VKLJUČUJEJO DDV. VELJA SAMO DO RAZPRODAJE ZALOG.

ŽE S SEJEMSKIMI POPUSTI!

ITRO d.o.o., PE Štore, Železarska c. 3, SI-3220 Štore
Tel.: (03) 780 57 12, 780 57 14

VEČ INFORMACIJ PRI POOBLAŠČENIH ZASTOPNIKIH IN NA www.newholland.si

Konferenca SLOBIOM

V dvorani Državnega sveta je 7. in 8. junija potekala 12. konferenca SLOBIOM o obnovljivih virih in zdravi hrani v organizaciji Zveze društev za biomaso Slovenije.

MEDNARODNO LETO
GOZDOV • 2011

Gozdovi za ljudi

Na konferenci SLOBIOM so domači in tuji strokovnjaki ter visoki gostje poudarili velik pomen obnovljivih virov energije, čistega okolja in zdrave hrane. Razpravljavci so se strinjali, da je potrebno začeti razmišljati ter živeti drugače, ker sedanji potrošniški način življenja povzroči veliko onesnaževanja ter bolezn, ki bi se jim lahko izognili.

POUDARKI POLITIKE

Evropski poslanec Lojze Peterle je poudaril, da smo bili pred dvajsetimi leti sposobni sprememb ter da moramo, tako kot smo takrat, tudi danes postaviti stvari na novo. Smo pred vprašanjem o temeljnih vrednotah in načelih, na katerih moramo graditi naprej. Naš razvoj ne sme temeljiti na izkoriščanju ter povečevanju revščine drugih ter ustvarjanju vse večjih razlik. Spodbujati moramo trajnostni razvoj ter postopoma izkoreniniti prave vzroke za težave ter bolezn sodobne družbe.

Minister Židan je predstavil stališče ministrstva glede strateškega pomena pridelave hrane ter poudarke Strategije izkoriščanja biomase iz kmetij-

Predsednik Državnega sveta je na konferenci poudaril, da obnovljivi viri energije nimajo ovir v potencialu, temveč je ovira predvsem odsotnost politične volje. Vrednote trajnostnega razvoja morajo preglasiti interese določenih gospodarskih elit.

stva in gozdarstva v energetske namene, ki je trenutno v javni razpravi.

Dušan Plut je v okviru okoljevarstvenikov prisotne ter slovensko javnost opozoril, da sedanja družba s pretirano porabo naravnih dobrin drvi v propad ter da moramo hitro spremeniti naše navade, sicer nas bo v to prisilila narava.

PREBOJ OBNOVLJIVIH VIROV ENERGIJ

Generalni sekretar mednarodne organizacije za trajnostno energijo ISEO Gustav Grob je predstavil nujnost preboja obnovljive energije na svetovni ravni. Pričakujemo, da se bo prava naftna kriza šele začela. Za prehod na obnovljive vire energije potrebujemo na svetovni ravni toliko denarja, kot ga trenutno namenimo za vojaški proračun, zato je preo-

brazbo družbe možno doseči. Naslednje leto je leto trajnostne rabe energije v Združenih narodih, s čimer bo dan velik podudarek temu področju.

NEVARNOST JEDRSKE ENERGIJE

Profesor Sternglass iz New York-a je predstavil statistične podatke o smrtnosti otrok do prvega leta na področjih, ki so bila izpostavljeni nizkemu radioaktivnemu seva-

nju, ter podatke za Združene države Amerike v času atomskih poskusov ter katastrofe v Černobilu. V letih, ko je bilo sevanje povečano, so se močno povečali nepojasnjena smrtnost novorojenih otrok ter obolenja otrok z levkemijo do desetega leta. Ob tem se porajajo veliki dvomi v varnost jedrskih elektrarn, čemur je veliko doprinesla tudi zadnja nesreča na gosto poseljeni Japonski.

KMETIJSTVO – VIR HRANE, ENERGIJE IN SUROVIN

Kmetijstvo ima v Sloveniji pomembno strateško vlogo. V skladu z usmeritvami slovenske politike in tudi stališčem KGZS je osnovna naloga kmetijstva preskrba prebivalstva s hrano. Ob ustreznih politikah in spodbudah in rabi strniščnih posevkov ter gnojevke ima biomasa s kmetijskih površin pomemben potencial brez velikega vpliva na proizvodnjo hrane. Ob visokih cenah energije ter dolgoročno zagotovljenih cenah je pričakovati, da bo vedno več kmetov

Kaj bi nas moralo skrbeti (iz svetovne statistike)?

- Dnevno se število prebivalcev poveča za okoli 180.000.
- Na svetu je 1,5 milijarde debelih ljudi.
- Dnevno zaradi lakote umre 30.000 otrok.
- Letno izgubimo 7 milijonov hektarov kmetijskih površin.
- Letno skrčimo 4 milijone hektarov gozdom (za površino dveh Slovenij).

Vir: <http://www.worldometers.info>

Celoten dolgoročni trajnostni slovenski potencial za biomaso ob uporabi nestrupenih premazov ter reciklaži lesa je do višine letnega prirastka slovenskih gozdov. To je okoli 4 m³ lesa na prebivalca oziroma primerljivo s 1.000 l kurilnega olja na prebivalca letno!

del svoje proizvodnje namenilo za prodajo energije.

PRILOŽNOST JE PREDVSEM BIOMASA IZ GOZDOV

Ciril Smrkolj je kot popoldanski predsedujoči na konferenci poudaril, da razvoj ogrevanja na biomaso poteka prepočasi in da so kmetje premalo vključe-

ni v prodajo biomase ter energije. V Sloveniji nimamo do sedaj niti enega biomasnega logističnega centra ali daljinskega ogrevanja, ki bi bil organiziran in voden s strani združenja lastnikov, kar smo že pred desetletjem videli kot dobro prakso v sosednji Avstriji.

» MIHAEL KOPRIVNIKAR

Lovstvo

V Sloveniji se je številčnost divjega prašiča (posredno izražena s številom uplenjenih živali) v zadnjih 40 letih povečala za več kot 20-krat – s 472 uplenjenih živali v letu 1970 na 9457 živali v letu 2008, ko je bil rekorden odstrel (vir: Lovec, 7-8/2011). V letu 2010 so medved, volk in ris poklali 2.631 domačih živali. Od tega največ volkovi – 1959 živali, v pretežni meri pa je stradala drobnica (vir: ARSO).

Javni poziv 'WoodE3'

Pomoč pri organizaciji pridobivanja in prodaje biomase

Posameznike, društva ter zadrage, ki vidijo priložnost v prodaji biomase ali toplote preko daljinskih ogrevanj, vabimo k dejavnemu sodelovanju v projektu WoodE3.

V mednarodnem projektu želimo ponuditi konkretne rešitve ter spodbuditi rabo biomase v lokalnih okoljih preko konkretnih sestankov ter dogovorov s potencialnimi uporabniki toplote. Osebna svetovanja ter lokalne delavnice vas bodo seznanile s priložnostmi, ki jih lahko ob dokaj malih vložkih realizirate kot pomemben dodatni vir dohodka na vaši kmetiji.

Zainteresirane, ki vidite možnost rabe biomase v lokalnem okolju, pozivamo, da nam sporočite vašo okvirno poslovno zamisel. Sodelavci na projektu bomo pomagali pri realizaciji projektne zamisli preko povezovanja v lokalni skupnosti ter strokovnih rešitev.

V prijavi navedite vaše kontaktne podatke ter priložnost, ki jo želite uresničiti.

Izkoristite poslovno priložnost za zelen razvoj ter trajnostno prihodnost.

Kontakt: mihael.koprivnikar@kgzs.si, tel.: 01 51 36 702
WoodE3, KGZS, Celovška cesta 135, 1000 Ljubljana.

Projekt je sofinanciran s strani programa Mediteran.

Kurjenje žit ob nizkih cenah ter svetovna lakota

Kljub dejstvu, da na svetu zaradi lakote dnevno umre okoli 30.000 otrok, se lahko ob nizkih cenah hrane ter naraščajočih cenah energije zgodi, da se žita kuri, saj imajo približno isto kurilno vrednost kot lesni peleti. Tako je tudi letošnja cena pšenice še vedno cenejša od kurilnega olja, v kolikor primerjamo njihove energetske vrednosti.

Tartufi niso več prepovedan afrodisiak

Nabiranje tartufov je v Sloveniji s spremembo Uredbe o zavarovanih prosto živečih vrstah gliv od 6. avgusta letos legalizirano. Gostinci ter ponudniki gastronomskih priboljškov imajo tako kot v ostalih državah možnost trženja te najdražje gozdne dobrote.

Na sliki je 1,2 kg težek tartuf, ki so ga leta 2005 prodali na dražbi v italijanski pokrajini Piemont za kar 95.000 evrov.

Z izvezom velikih tartufov, prodanih na dražbah, je cena za kilogram belega tartufa do par tisoč evrov, pogostejši črni tartufi pa so do nekaj sto evrov za kilogram. V Italiji in na Hrvaškem je dovoljeno nabirati tartufe le imetnikom dovolilnic, kar bo verjetno potrebno urediti tudi pri nas, saj je to poleg potencialnega velikega zaslužka tudi fizičen poseg v zasebno zemljišče. Trenutno veljavno besedilo Zakona o gozdovih določa, da mora lastnik dopustiti v svojem gozdu čebelarjenje ter lov in rekreativno nabiranje plodov, zelnatih rastlin, gob in prosto živečih živali v skladu s predpisi. Komericalno nabiranje gob za trg tako razen lastniku po sedanji zakonodaji ni dovoljeno. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pripravlja predlog ureditve tega področja. Na KGZS zastopamo stališče, da je potrebno področje nabiranja gliv celostno urediti, saj je na primer uraden odkup gob padel z okoli 1 milijona kilograma v letih 1994 in 1995 na pod 20 tisoč kilogramov v povprečju zadnjih treh let.

» MIHAEL KOPRIVNIKAR

Agrarne skupnosti

Agrarne skupnosti so v Sloveniji organizirane že več stoletij. Gospodarjenje s premoženjem v nekaterih agrarnih skupnostih poteka brez težav, spet drugje pa se pojavljajo nepremostljive prepreke.

V zadnjem času se na KGZS intenzivno ukvarjamo z reševanjem problematike agrarnih skupnosti, zlasti s sistemom, ki bi omogočil učinkovito in primerno razpolaganje s premoženjem, ki je v solasti ali skupni lasti članov agrarnih skupnosti.

NASTANEK AGRARNIH SKUPNOSTI

Zgodovina skupne uporabe skupnega sveta sega še v dobo plemenske ureditve, ki se je preko fevdalnih časov ohranil vse do današnjega dne. Skupni svet je nastal obenem z nastankom vasi in s trajno razdelitvijo zemlje tistim, ki so jo obdelovali. Nekaj zemlje je zlasti na Gorenjskem in Primorskem ostalo nerazdeljene: to so bili planinski ali vaški pašniki za potrebe paše blizu vasi in gozdovi za skupno uporabo ter tudi neobdelan svet. Vaščani (skupnost, ki je skupne nepremičnine uporabljala, se je imenovala soseska) so tako postali lastniki velikih pašnikov in gozdov, ki so jih redko prodajali in odtujevali, saj so jih potrebovali za preživetje. **Pravica uživanja solastniškega premoženja ali premoženja v skupni lastnini je bila vezana na kmetijo in se je prenašala le skupaj s kmetijo iz roda v rod.**

PONOVNA VZPOSTAVITEV AGRARNIH SKUPNOSTI

Soseske so se večinoma preoblikovale v solastninske skupnosti in od 19. stoletja dalje v agrar-

ne skupnosti, ki sta jih odpravila Zakon o agrarnih skupnostih iz leta 1947 ter Zakon o razpolaganju s premoženjem bivših agrarnih skupnosti iz leta 1965 in premoženje prenesla v »občeljudsko imovino«. Del premoženja se je po osamosvojitvi vrnil v skladu z Zakonom o denacionalizaciji, v letu 1994 pa so se na podlagi Zakona o ponovni vzpostavitvi agrarnih skupnosti ter vrnitvi njihovega premoženja in pravic (v nadaljevanju: ZPVAS) agrarne skupnosti lahko ponovno vzpostavile. **Po pravilih ZPVAS se je ponovno vzpostavila velika večina nekdanjih agrarnih in pašnih skupnosti ter srenj, in sicer se jih je do poteka zakonsko določene ga sedemletnega roka v letu 2001 organiziralo preko 660, ki bolj ali manj delujejo še danes.** V solasti ali skupni lasti imajo člani agrarnih skupnosti in druge osebe več kot 70.000 hektarov nepremičnin (približno 3,5 odstotkov Slovenije).

VRAČANJE PREMOŽENJA

Premoženje agrarnih skupnosti je bilo, ne glede na različno preteklo ureditev lastniških razmerij, vrnjeno nekdanjim članom agrarnih skupnosti kot njihova solastnina ali skupna lastnina. **Po določbah 12. člena ZPVAS morajo sodišča vrniti ustrezen delež solastninske pravice ali skupno lastninske pravice in na lastninski list zapisati ime agrarne skupnosti.** Premoženje nekdanjih agrar-

nih skupnosti se je v sodnih postopkih vračalo sicer na podlagi enake zakonodaje, ki pa žal ni bila vedno enako interpretirana. V primerih, ko so bili nekdanji člani agrarnih skupnosti že pokojni, je bilo potrebno po pravilu drugega odstavka 8. člena ZPVAS opraviti postopek dedovanja pozneje najdenega premoženja: solastnina in skupna lastnina se je zato razdrobila med posameznike, ki so v zemljiški knjigi vpisani kot solastniki ali skupni lastniki s svojim imenom in priimkom, ime agrarne skupnosti pa je navedeno bolj poredko. Prav tako se je premoženje vračalo tistim, ki so člani agrarne skupnosti, kot tudi tistim, ki niso člani agrarne skupnosti.

UPRAVLJANJE S PREMOŽENJEM

Glede na stanje v zemljiški knjigi (na nepremičnini so vpisani solastniki ali skupni lastniki) lahko upravičeno sklepamo, da se **za upravljanje s premoženjem uporabljajo pravila stvarnega prava.** Gospodarjenje z vrnjenimi nepremičnicami je tako potrebno izvajati po pravilih Stvarnopravnega zakonika (v nadaljevanju: SPZ), ki v 67. členu določa, da je potrebno za posle v zvezi z rednim upravljanjem stvari pridobiti soglasje solastnikov, katerih idealni deleži sestavljajo več kot polovico njene vrednosti (drugi odstavek 67. člena SPZ), in za posle, ki presegajo okvir rednega upravljanja, soglasje vseh sola-

stnikov (peti odstavek 67. člena SPZ). Med slednje posle štujemo zlasti razpolaganje s celotno stvarjo (prodaja, zakup ...), določitev načina rabe in določitev upravitelja stvari.

STATUT AGRARNIH SKUPNOSTI

Interna pravila agrarnih skupnosti (t. i. statuti ali pravilniki o delovanju agrarnih skupnosti) sicer določajo različne prage soglasja članov agrarnih skupnosti za odločanje in gospodarjenje, kljub temu pa ta pravila ne morejo upravljanja urejati drugače, kot to določa SPZ glede gospodarjenja s solastnino ali skupno lastnino. Pravila agrarnih skupnosti so lahko le moralno oziroma etično zavezujoča (in se jih uporablja kot kodeks dobrega poslovnega obnašanja pri upravljanju s stvarjo). To trditev lahko izpeljemo iz dejstva, da **agrarna skupnost ni pravna oseba** (drugi odstavek 2. člena ZVPAS), temveč je **societeta, družba civilnega prava**, ki jo ureja Obligacijski zakonik v 990. členu. To pomeni, da ne more biti npr. lastnica nepremičnin, sama vstopati v pogodbeno razmerja ipd., temveč se zavezujejo vsi člani agrarne skupnosti kot solastniki ali skupni lastniki. Temu mnenju pritrjuje tudi Vrhovno sodišče RS, ki je odločilo, da agrarna skupnost po svojih internih pravilih ne more stvarnopravno razpolagati s premoženjem, ki je v lasti fizičnih ali pravnih oseb, četudi so ti člani agrarne skupnosti.

DELOVANJE AGRARNIH SKUPNOSTI

Kljub relativno togim pravilom SPZ in večjemu številu solastnikov ali skupnih lastnikov nekatere **agrarne skupnosti uspešno delujejo in gospodarijo s premoženjem v skladu s SPZ ter statuti oziroma pravilniki agrarnih skupnosti**. Člani agrarnih skupnosti se na srečanjih dogovorijo o upravljanju s svojim premoženjem, o okviru skupnih akcij pa npr. odpravljajo zaraščanje planin, skrbijo za skupno pašo, postavljajo skupne prostore, skupno koristijo gozdove ipd. S tem se v celoti uresničuje osnovni namen agrarnih skupnosti: gospodarjenje s »skupnim premoženjem« v dobro vseh članov oziroma solastnikov in skupnih lastnikov.

PRIDOBIVANJE SOGLASIJ

Nasprotno pa je vsakodnevno delovanje nekaterih drugih agrarnih skupnosti ravno iz razloga pridobivanja soglasij vseh solastnikov ali skupnih lastnikov oteženo. **Težko ali celo nemogoče je najti vse solastnike ali skupne lastnike, obenem pa je težko doseči soglasje vseh glede poslov, ki presegajo redno upravljanje**. Agrarna skupnost brez soglasja vseh solastnikov ali skupnih lastnikov praktično ne more določiti načina rabe (in vpisa GERK-ov), ne more dati stvari v najem oziroma zakup, ne more pridobiti gradbenega dovoljenja in tako dalje. Neurejena medsebojna razmerja ne predstavljajo težav zgolj v agrarni skupnosti, temveč tudi v odnosu do drugih subjektov.

NAVZKRIŽJE INTERESOV

Težave izhajajo iz različnih interesov članov agrarnih skupnosti, posledično pa nastajajo spori in blokade pri gospodarjenju.

Marsikatera agrarna skupnost je celo prišla v stanje, **ko je gospodarjenje popolnoma onemogočeno in premoženje postaja »mrtvo«**. Člani agrarnih skupnosti, ki se ukvarjajo s kmetijstvom, imajo interes ohranjati skupne površine, zagotavljati dobre pogoje za pašo, ustrezen dostop do skupnih površin, nasprotno pa ostali, ki se s kmetovanjem ne ukvarjajo, morajo v solastniškem ali skupnem premoženju agrarne skupnosti vidijo zgolj priložnost za zaslužek (zahteve po delitvi pridobljenih plačil iz naslova ukrepov kmetijske politike ipd.).

TEŽAVE PRI DEDOVANJU

Nekdanji člani, katerim se je vračalo premoženje in premoženjske pravice, so bili lahko v času vračanja premoženja že pokojni, zato so morali potomci oziroma njihovi dediči izpeljati postopek dedovanja za pozneje najdeno premoženje. Nekateri postopki dedovanja so še v teku oziroma se še niti niso pričeli; vse te postopke morajo urediti potomci nekdanjih članov agrarnih skupnosti na pristojnem zapuščinskem sodišču. **Težave se pojavljajo zlasti pri postopkih dedovanja, ko so dediči neznani ali pa so se odselili in njihovo prebivališče ni znano**; največkrat gre za ljudi, ki so se odselili v tujino, njihovi potomci pa premoženja svojih prednikov ne poznajo.

AGRARNA SKUPNOST KOT PRAVNA OSEBA?

Reševanje težav agrarnih skupnosti zagotovo ne bo lahko. Zamisel, da država premoženje, ki je bilo s ponovno vzpostavitvijo agrarnih skupnosti vrnjeno nekdanjim članom, ponovno vzame nazaj in ga da v upravljanje agrarnim skupnostim kot pravnim osebam, je najbrž

VABLJENI VSI, KI VAS ZANIMA PROBLEMATIKA AGRARNIH SKUPNOSTI!

Predsednike in člane agrarnih skupnosti ter tudi druge, ki vas problematika agrarnih skupnosti zanima, KGZS vabi na srečanje »Agrarne skupnosti – kako naprej?«. Srečanje bo potekalo v dvorani **Kulturnega doma Janka Kersnika na Lukovici v četrtek, 8. septembra ob 17.00**, na njem pa bomo izpostavili nekatere težave agrarnih skupnosti in predstavili predlog dopolnitve Zakona o ponovni vzpostavitvi agrarnih skupnosti ter vrnitvi njihovega premoženja in pravic.

V letošnjem poletju je bil pripravljen predlog dopolnitve zakona o agrarnih skupnostih, o katerem bo Državni zbor predvidoma razpravljati na eni od jesenskih sej. Predlog zakona lahko preberete na spletni strani KGZS (www.kgzs.si, rubrika »Ne spreglejte«) ali na spletni strani Državnega zbora RS.

pretirana. Lastninska pravica je ustavno varovana kategorija in vnovična nacionalizacija ne bi bila sprejemljiva. Primernejša bi bila rešitev v obliki **preoblikovanja agrarnih skupnosti v pravne osebe** po zgledu Italije ali Avstrije, kamor bi člani agrarnih skupnosti svoje solastninsko ali skupno lastninsko premoženje (prostovoljno) prenesli. Upravljalvske pravice bi obdržali člani agrarne skupnosti. S tem bi se jasneje opredelila medsebojna razmerja med člani, preglednejša bi bila razmerja agrarne skupnosti proti drugim subjektom.

NIŽJI DELEŽ SOGLASJA ZA NEKATERE POSLE?

Agrarnim skupnostim bi bilo potrebno postaviti **pravni okvir, ki bi presegal določbe SPZ o skupni lastnini in solastni in bi na zaokroženih kmetijskih in gozdnih zemljiščih omogočil primerno gospodarjenje v skupno dobro**, zaradi česar so bile agrarne skupnosti pred stoletji tudi ustanovljene. Za točno določene pravne posle bi lahko določili nižji delež soglasja glede na idealni delež na nepremičnini. Res je, da bi s tem deloma omejili (ustavno varovano) lastninsko pravico, kljub temu pa bi v interesu skupnosti

omogočili boljše in primernejše gospodarjenje s stvarjo.

DEDIČI IN NJIHOVI ZASTOPNIKI?

Za skrajšanje postopkov dedovanja novo najdenega premoženja in učinkovito vračanje deležev v agrarni skupnosti bi bilo potrebno postaviti ustreznega **zastopnika oseb, ki niso znane ali ni znano njihovo prebivališče**.

ZA KONEC

Zagotovo obstaja še več rešitev, ki bi agrarne skupnosti popeljale v boljše čase skupnega upravljanja s premoženjem. Pravna pravila, ki veljajo sedaj, omejujejo ali celo onemogočajo delovanje dela agrarnih skupnosti po starih načelih in običajni praksi, kar lahko v skrajnem primeru pripelje do prenehanja delovanja agrarnih skupnosti in posledično propada velikega dela slovenskega kmetijstva v visokogorskih območjih (zlasti planine na Gorenjskem), drugih območjih z omejenimi možnostmi za kmetovanje (Primorska, Dolenjska) in ostalih delih Slovenije, kjer so agrarne skupnosti organizirane. Primerne rešitve bo zato potrebno poiskati čim prej.

»GAŠPER CERAR

Zakaj so dobri projekti zavrtnjeni?

Na Območni enoti Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Brežice so bili ob predstavitvi rezultatov razpisa Programa razvoja podeželja za ukrep 121 presenečeni in razočarani.

Konec junija je na Kmetiji Rekštanj v Lazah pri Boštanju potekala deseta redna seja Sveta Območne enote Kmetijske gozdarske zbornice Slovenije Brežice (OE KGZS Brežice). Pred pričetkom seje je prisotne pozdravil lastnik kmetije Rekštanj Jože Šinkovec, ki je tudi član sveta OE KGZS Brežice.

Svetniki so se v nadaljevanju seznanili s potekom vnosa zbirnih vlog iz naslova ukrepov SKP na izpostavah KGZS Brežice, Krško in Sevnica. Presenečeni in kritični so bili ob predstavitvi rezultatov razpisa programa razvoja podeželja za ukrep 121 (Posodabljanje kmetijskih gospodarstev za naložbe na področju živinoreje in pridelave medu) Programa razvoja podeželja 2007–2013 (PRP 2007–2013), predvsem glede zahtevnih naložb. Celotno območje KGZS – Zavoda Novo mesto je ostalo brez razvojnih sredstev kljub dobri projekti. Člani Sveta OE KGZS Brežice menijo, da so takšni razpisi zavajajoči, škodljivi in dajejo slabo luč na ukrepe Programa razvoja podeželja v celoti. Opozarjajo, da se bo pojavila nevarnost, da sredstva PRP 2007–2013 ne

bodo porabljeni, zato predlagajo razpise odprtega tipa.

V naslednji točki so se seznanili s postopki bonitiranja kmetijskih zemljišč in gozdov. Stroški morebitnega spreminjanja bonitetnih točk naj ne bremenijo lastnikov. Kar se tiče gozdnih cest pa je potrebno vztrajati na evidentiranju dejanske rabe v prostoru, vključno z infrastrukturo.

Direktor KGZS Igor Hrovatič je predstavil pobudo za spremembo Zakona o KGZS, ki so bile pripravljene v smeri odprave obveznega članstva, a so jo poslanci Državnega zbora po predstavitvi utemeljitev Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije in mnenja Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano zavrtnili.

Predstavniki Zavoda za gozdove Slovenije Gregor Bogovič je predstavil aktualni lovsko-upravljalni načrt za območje OE KGZS Brežice. Svetniki so ponovno izpostavili škodo po vrnanah na celotnem območju ter po damjaku na območju Boštanja, kar bo potrebno upoštevati tudi pri noveliranju desetletnega lovsko-upravljalnega načrta letos jeseni.

Glede na pogosto obravna-

vano problematiko lovstva in gozdarstva je svet Območne enote Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Brežice podal Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pobudo, da se iz vsake Območne enote Zavoda za gozdove

Slovenije prerazporedi po eno gozdar na vsako Območno enoto Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije oziroma na osem kmetijsko-gozdarskih zavodov, ki pokrivajo vseh trinajst območnih enot KGZS.

Zapleteno lastništvo otežuje reševanje težav

Svetniki Območne enote KGZS Koper so na seji 29. junija razpravljali tudi o problematiki postavitve enostavnih kmetijskih objektov na kmetijskih zemljiščih.

Na enajsti redni seji Sveta Območne enote KGZS Koper (OE KGZS Koper), katere se je udeležil tudi predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Ciril Smrkolj, so med drugim obravnavali problematiko postavitve enostavnih kmetijskih objektov na kmetijskih zemljiščih.

Člani sveta so poudarili, da je težava zelo resna, predvsem zaradi specifičnosti območja, saj je večina zemljišč bodisi v državni lasti bodisi ni lastnikov ali pa kmetujejo ljudje, ki nimajo kmetij.

Zaradi slednjega bo Svet OE KGZS Koper poskušal v najkrajšem roku organizirati skupno sejo predstavnikov občin in upravnih enot tega območja, Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS, Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstva za okolje in prostor, Kmetijske zadruge Agraria Koper, Vinakoper in Vinakras ter ostalih zainteresiranih, ki bi želeli sodelovati pri reševanju problematike postavitve objektov za potrebe kmetijstva.

Na seji so člani sveta tudi podprli delovanje Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije pri prizadevanju in reševanju težav, povezanih z razvojem kmetijstva in podeželja.

IZOBRAŽEVANJE

KGZS - Kmetijsko gozdarski zavod Ljubljana

Dotatne informacije dobite na telefonu: 01 513 07 18. * (N) izvajalci so notranji, (Z) izvajalci so zunanji.

Datum	Naslov	Vrsta	Lokacija	Ura	ur izobraževanja	Predavatelj(i)*
14. 9. 2011	Dan koruze – Jable 2011 Prilaganje kmetijske pridelave podnebnim spremembam	Velja za KOP – predavanje	KPC Jable, Grajska cesta 1, Loka pri Mengšu	9.00	4	Anton Šmidovnik (KPC Jable), dr. Jaka Razinger (KIS), dr. Igor Šantavec (BF)

Obiščite nas na sejmu AGRA!

Vabimo vas, da obiščete razstavní prostor Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije v dvorani B, spoznate naše delo in se srečate z nami. Dobrodošli!

Na našem razstavnem prostoru se bodo predstavila združenja, zveze in društva, s katerimi tesno sodelujemo in pomembno prispevajo k ohranitvi in razvoju slovenskega podeželja. Ne bomo pa dejavni samo na našem razstavnem prostoru, temveč bomo pomembno prispevali k vsebini dogajanj na sejmu. Tako vsako leto v okviru sejma organiziramo tudi strokovne posvete in okrogle mize, kjer strokovnjaki predstavijo zanimive in aktualne teme v slovenskem kmetijstvu.

V nedeljo, 21. avgusta, bomo v dvorani 2 predstavili sistem PEFC certifikacije gozdov in lesnopredelovalnih obratov. Isti dan bo ob 13.30 v dvorani 1 okrogla miza Spodbude mladim, ki jo pripravljamo skupaj z Zvezo slovenske podeželske mladine. V sredo, 24. avgusta, ko je na sejmu dan KGZS, pripravljamo vrsto dogodkov, ki bodo popestrili ta dan. Ves dan bo na prireditvenem prostoru pri upravi sejma potekala kmečka tržnica Podeželje na sejmu. Ob

10. uri bo v dvorani 5 predavanje Izkoreninjenje prašičjega reprodukcijskega in respiratornega sindroma (PRRS) v Sloveniji. Ob 12. uri bo v isti dvorani podelitev certifikatov Nacionalne poklicne kvalifikacije. Ob 14. uri pa bomo prav tako v dvorani 5 predstavili možnosti in prednosti sodelovanja v evropskih projektih, namenjenih kmetijstvu in podeželju.

Popoldne bodo na svoj račun prišli tudi sodelujoči v akciji S kmetije za vas, ki jo pri-

pravljamo skupaj s Kmečkim glasom, saj bo ob 16.00 na prireditvenem prostoru zaključek akcije in podelitev priznanj najboljšim. Uro kasneje, ob 17.00, pa se bo ob manjši začetku tekmovanje za najmočnejšega Slovenca Martin Krpan.

Na razstavnem prostoru KGZS v dvorani B bomo posebej predstavili kmetijstvo Dolenjske s Posavjem in Belo krajino, delovanje KGZS – Zavoda Novo mesto in njihovo vpetost v skupen sistem KGZS ter predvsem dobro sodelovanje s kmetijami in ostalimi organizacijami v tem prostoru.

Program Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

NEDELJA, 21. AVGUST 2011

10.00 Predstavitev PEFC certifikacije gozdov in lesnopredelovalnih obratov (dvorana 2)

11.00 Voden ogled prašičerejske razstave (D1)

13.00 Okrogla miza: Spodbude mladim
Organizatorja: Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije in Zveza slovenske podeželske mladine (dvorana 1)

PONEDELJEK, 22. AVGUST

11.00 Voden ogled prašičerejske razstave (dvorana D1)

13.00 Srečanje z novinarji (razstavní prostor KGZS, dvorana B)

TOREK, 23. AVGUST 2011

11.00 Voden ogled prašičerejske razstave (dvorana D1)

SREDA, 24. AVGUST 2011

Dan Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

09.00 Kmečka tržnica Podeželje na sejmu (prireditveni prostor)

10.00 Predavanje: Izkoreninjenje prašičjega reprodukcijskega in respiratornega sindroma (PRRS) v Sloveniji (dvorana 5)

11.00 Voden ogled prašičerejske razstave (D1)

12.00 Podelitev certifikatov Nacionalne poklicne kvalifikacije (dvorana 5)

14.00 Posvet: Zakaj se vključiti v evropske projekte? (dvorana 5)

16.00 Zaključek nagraodne akcije »S kmetije za vas« - predstavitev kmetij, ki so sodelovale v akciji, in podelitev priznanj najboljšim kmetijam (prireditveni prostor)

17.00 Martin Krpan – tekmovanje za najmočnejšega Slovenca (maneža)

ČETRTEK, 25. AVGUST 2011

11.00 Voden ogled prašičerejske razstave (dvorana D1)

Vzajemna na AGRI

Tudi letos bo z nami na razstavnem prostoru Vzajemna, zdravstvena zavarovalnica, d.v.z., ki bo za obiskovalce razstavnega prostora pripravila brezplačne meritve holesterola in sladkorja v krvi ter številne ugodnosti za članke KGZS in predstavila informacije o zavarovanjih, primernih za delo v kmetijstvu in gozdarstvu. Poleg tega vas obveščamo, da se bo skupščina Vzajemne zdravstvene zavarovalnice konstituirala 29. avgusta. Pri volitvah za zastopnike članov Vzajemne d.v.z. je sodelovala tudi Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije. O delu v skupščini vas bomo prek naših zastopnikov redno obveščali.

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO**

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS se tudi letos udeležuje sejma **AGRA**, ki bo potekal od 20. do 25. avgusta 2011 v Gornji Radgoni. Na razstavnem prostoru v Hali B in v dvoranah sejnišča bomo v času sejma organizirali vrsto dogodkov, na katere vas vabimo.

* Dogodki, pri katerih lokacija v programu spodaj ni navedena, se odvijajo na razstavnem prostoru Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS v Hali B.

SOBOTA, 20. AVGUST 2011

13.00 do 14.30	Interaktivna predstava za otroke in ustvarjalne delavnice na temo Mednarodnega leta gozdov
13.00 do 14.00	Posvet: TURISTIČNE KMETIJE Z LOKALNO PREHRANSKO PONUDBO (Predstavitev ukrepov Programa razvoja podeželja in primerov dobrih praks) / Dvorana 2
15.00 do 16.00	Okrogla miza: AKTIVNA ZEMLJIŠKA POLITIKA – KAKO NAPREJ?

NEDELJA, 21. AVGUST 2011

9.00 do 10.00	Kava z ministrom
10.00 do 11.00	Predstavitev: AKTUALNI REZULTATI RAZISKAV V KMETIJSTVU V OKVIRU CILJNEGA RAZISKOVALNEGA PROGRAMA (Sistem za monitoring okolja s čebelami, Zmanjševanje vpliva spremenjenih klimatskih pogojev in delovanja patogenih in nepatogenih dejavnikov na družine kranjske čebele)
11.00 do 12.00	Posvet: PREDSTAVITEV MOŽNOSTI SOFINANCIRANJA UKREPOV ZA POVEČANJE KONKURENČNOSTI GOZDNO LESNEGA SEKTORJA / Dvorana 2
12.00 do 13.00	Posvet: RAZVOJ HRIBOVSKIH OBMOČIJ (Predstavitev ukrepov Programa razvoja podeželja in primerov dobrih praks in Analiza uvedbe točkovanja KMG v OMD v letu 2010) / Dvorana 2
12.00 do 13.30	Interaktivna predstava za otroke in ustvarjalne delavnice na temo Mednarodnega leta gozdov
13.30 do 14.00	Predstavitev: KAJ POČNE AGENCIJA Z VAŠO (ZBIRNO) VLOGO?
15.00 do 16.00	Okrogla miza: KAKO OBVAROVATI ČEBELE V POGOJIH SODOBNEGA KMETOVANJA

PONEDELJEK, 22. AVGUST 2011

9.00 do 10.00	Kava z ministrom
10.00 do 11.00	Okrogla miza: KAKO V SLOVENIJI ZAGOTAVLJAMO VARNO IN KAKOVOSTNO HRANO?
11.00 do 12.00	Posvet: STANJE V POGAJANJIH O SKUPNI KMETIJSKI POLITIKI DO 2020 IN O NOVI FINANČNI PERSPEKTIVI / Dvorana 1
12.00 do 13.30	Interaktivna predstava za otroke in ustvarjalne delavnice na temo Mednarodnega leta gozdov
13.00 do 14.00	Posvet: OZNAČBE NA ŽIVILIH - PRAVICA POTROŠNIKOV DO OBVEŠČENOSTI / Dvorana 2
13.30 do 14.00	Predstavitev: KAJ POČNE AGENCIJA Z VAŠO (ZBIRNO) VLOGO?
14.00 do 15.00	Posvet: POLITIKA KAKOVOSTI KMETIJSKIH PRIDELKOV IN ŽIVIL / Dvorana 2
15.00 do 16.00	Okrogla miza: ZAKAJ JE SODELOVANJE DRŽAVE IN SEKTORJA PRI PROMOCIJI HRANE NUJNO?

TOREK, 23. AVGUST 2011

9.00 do 10.00	Kava z ministrom
10.00 do 11.00	Okrogla miza: JE TURIZEM NA KMETIJI DOBRA POSLOVNA PRILOŽNOST?
10.00 do 11.00	PODPIS KODEKSA RAVNANJA UDELEŽENCEV V VERIGI PRESKRBE S HRANO / Dvorana 2
12.00 do 13.30	Interaktivna predstava za otroke in ustvarjalne delavnice na temo Mednarodnega leta gozdov
13.30 do 14.00	Predstavitev: KAJ POČNE AGENCIJA Z VAŠO (ZBIRNO) VLOGO?
14.00 do 15.00	Posvet: PODPORA VLADNIH INSTITUCIJ SLOVENSКИM PODJETJEM PRI IZHODU NA TUJE TRGE / Dvorana 1
15.00 do 16.00	Okrogla miza: OBVEZNO ALI NEOBVEZNO ČLANSTVO V KGZS?

SREDA, 24. AVGUST 2011

9.00 do 10.00	Čaj z državno sekretarko
10.00 do 11.00	Okrogla miza: PREDSTAVITEV STRATEGIJE UPORABE BIOMASE V ENERGETSKE NAMENE
11.00 do 12.00	Posvet: PREDSTAVITEV REZULTATOV IZVAJANJA PROGRAMA RAZVOJA PODEŽELJA / Dvorana 2
12.00 do 13.00	Posvet: SHEME KAKOVOSTI HRANE - FUNKCIONALNA HRANA PODPORE EKOLOŠKEMU KMETIJSTVU (politika, potrebe in interesi) / Dvorana 2
12.00 do 14.30	Interaktivna predstava za otroke in ustvarjalne delavnice na temo Mednarodnega leta gozdov
14.00 do 15.00	Posvet: PREDSTAVITEV REZULTATOV PREGLEDA FADN PODATKOV / Dvorana 1
15.00 do 16.00	Okrogla miza: PREHRANSKA VERIGA Z EKOLOŠKIMI PROIZVODI

ČETRTEK, 25. AVGUST 2011

10.00 do 11.00	Okrogla miza: ŠOLSKO MLEKO, ŠOLSKO SADJE - Prve izkušnje implementacije in nadaljnji izzivi
12.00 do 14.30	Interaktivna predstava za otroke in ustvarjalne delavnice na temo Mednarodnega leta gozdov
12.00 do 13.00	Posvet: SLOVENSKO ZAMEJSKO KMETIJSTVO V SKUPNEM PROSTORU / Dvorana 2

AGRA - 49 let največja v regiji

Letošnji, po vrsti že 49. mednarodni kmetijsko-živilski sejem AGRA predstavlja od 20. do 25. avgusta v Gornji Radgoni naj sodobnejšo mehanizacijo, vrhunsko opremo in sredstva za okolju in človeku prijazno poljedelstvo, rejo živali in gozdarstvo ter za pridelavo, predelavo in postrežbo hrane. Ob njih prikazuje najvidnejše dosežke reje živali in vzgoje rastlin. V pokušnjo nudi stotere okuse zdrave hrane, pijač in najplemenitejših vin, nagrajenih na mednarodnih ocenjevanjih kakovosti pod sejmskim okriljem. Brezplačno ponuja številne dobre nasvete strokovnjakov. Videno, okušeno in preizkušeno je moč kupiti pod najbolj ugodnimi pogoji. Ob vsem tem pa lahko z družino in prijatelji doživimo nepozaben dan na različnih poučnih, tekmovalnih in zabavnih prireditvah.

PROSTORI IN OBZORJA

Na več kot 67.000 m² se predstavlja 1.710 razstavljalcev iz 27 držav. Država gostja je Poljska. Ob njej se predstavljajo še Brazilija, Češka, Vojvodina, Moldavija in Kosovo. Sejem sooblikujejo pomembni domači proizvajalci ter krovne slovenske vladne in strokovne inštitucije s področja kmetijstva, prehrane, gospodarstva in izobraževanja.

AVTOHTONOST IN STROKOVNOST

Na posebni razstavi so predstavljene slovenske avtohtone pasme domačih živali in v vzorčnih nasadih avtohtone, domače in udomačene slovenske kmetijske rastline. Veliko pozornosti bodo deležne strokovne razstave govedi, konj, prašičev, drobnice, čebelarstva, malih živali, kraških ovčarjev in rib. Tu pa so še razstava Doživimo podeželje, razstava rastlinske proizvodnje in predstavitev dreves, grmovnic in vrst lesa iz slovenskih gozdov z novo sejmsko učno gozdno potjo, ki začena rasti v čast mednarodnega leta gozdov.

Sejem bo spremljalo več kot 50 strokovnih posvetov, predavanj in okroglih miz v organizaciji vladnih, zborničnih, stanovskih in strokovnih inštitucij.

V imenu Pomurskega sejma in razstavljalcev vas vabim na sejem AGRA – največji mednarodni sejem kmetijstva in živilstva v Sloveniji in v sosedski regiji štirih držav!

POUČNO, SLASTNO IN ZABAVNO DOGAJANJE

Sejmsko dogajanje bodo popestrile tematske tržnice, na katerih si bodo lahko obiskovalci ogledali, poskusili in kupili najpristnejše izdelke s podeželja: Tržnica medu in izdelkov iz medu, tržnica Dobrote slovenskih kmetij, tržnica Podeželje na sejmu in Tržnica Od Pohorja do Bohorja.

V Vinskem hramu bodo ves čas sejma v pokušnjo nagrajena vina z ocenjevanja Vino Slovenija Gornja Radgona. Organizirane bodo vodene pokušnje šampionskih in dru-

gih nagrajenih vin. Obiskovalci bodo lahko letos prvič poskusili tudi vina iz ekološko pridelanega grozdja. Vinska kraljica Slovenije 2011 Simona Žugelj vabi mlade na poskušnje in pametno druženje z vinom.

Zabavali, družili in izobraževali bodo tudi: 13. državno sekaško tekmovanje lastnikov gozdov, tekmovanje obiskovalcev sejma v presekanju debela s sekiro in v hitrem rezu z lastno motorno žago, tekmovanje v plesanju polke, vlečenju vrvi, tekmovanje Martin Krpan za naziv najmočnejšega Slovenca, nogometna tekma med vinarškimi in estradnimi zvezdami, revija oblačil iz slovenske ovčje volne, glasbeno zabavna prireditev V objemu podeželja od Pohorja do Bohorja, nagradna akcija Najtežja in najzanimivejša buča, zaključek akcije S kmetije za vas, srečanje podeželske mladine s tekmovanjem v spretnostnih igrah, srečanje starodobnih traktorjev Steyr, nagradna igra Dvigni kozarec in zmagaj – s traktorjem Fendt, nagradno tekmovanje Pihajte s STI(H)LOM! in še mnoga druga.

Ves čas trajanja sejma bo AGROLAND vabil s popoldanskim zabavnim programom za otroke in z večernim progra-

mom z glasbenimi zvezdami. Skozi sejmske razstave goveje živine, po prašičerejski razstavi in po sejmski učni gozdni poti bodo obiskovalce sejma vodili strokovnjaki. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je pripravilo na svojem razstavnem prostoru otroške delavnice na temo gozda in varovanja okolja. Izjemno bogat bo tudi zabavni park za najmlajše in najmlajše po srcu.

Obiskovalce želim še posebno opozoriti na letošnjo novost, to je Dan Pomurja, ki se bo odvijal v soboto, 20. avgusta. Ob nakupu vstopnic boste prejeli tudi Potokaz skozi Dan Pomurja za lažjo izbiro dogodka, ki ga boste obiskali, z njim pa boste lahko sodelovali v nagradnem žrebanju. Krona predstavitve bogatosti in pestrosti ponudbe Pomurja bo ob 14. uri, ko bo potekalo srečanje folklornih in glasbenih skupin.

Veselim se srečanja z vami!

» JANEZ ERJAVEC,
direktor Pomurskega sejma

STROKOVNI IN SPREMLJAJOČI PROGRAM

SOBOTA, 20. AVGUST

DAN LIPICANCA, DAN KMETIJSKE TEHNIKE, DAN ORAČEV, DAN POMURJA

- 10.00** Prireditveni prostor: Svečano odprtje sejma
10.30-12.00 Hala C3, razstavní prostor kmetijskih in živilskih šol in fakultet Slovenije: Poskušnja in prodaja izdelkov dijakov in študentov
11.00 N1: Strokovno voden ogled po sejmski gozdni poti v organizaciji Zavoda za gozdove Slovenije
12.00 Razstavní prostor podjetja Interexport: Dvigni kozarec in zmagaj – s traktorjem Fendt – nagradna igra za obiskovalce sejma
Od 12.00 S – Agroland: Delavnice na temo mednarodnega leta gozdov
12.30 Dvorana 4: Upravljanje s fitofarmaceutskimi sredstvi (FFS) v okolju v luči direktive o vodah in direktive o trajnostni rabi FFS – primer Apaške doline
13.00-14.30 Hala B, razstavní prostor Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano: Otroške delavnice na temo gozda in varovanja okolja
13.00 Dvorana 2: Turistične kmetije z lokalno prehransko ponudbo (predstavitev ukrepov Programa razvoja podeželja in primerov dobrih praks)

OSEBNA IZKAZNICA

• število razstavljalcev	1.710
• število sodelujočih držav	27
• razstavní prostor skupaj	67.200 m ²
od tega:	
• razstavní prostor v halah	22.700 m ²
• zunanji razstavní prostor	26.500 m ²
• razstave živali	3.000 m ²
• vzorčni nasadi, maneža, predstavíveni prostor	15.000 m ²

ODPIRALNI ČAS SEJMA ZA OBISKOVALCE

Sejem bo odprt od 20. do 25. avgusta od 9. do 19. ure. Celodnevne stopnice bodo po 7 evrov za odrasle in po 4 evre za mladino. Vstopnice s popustom veljajo v soboto, 20. avgusta, in nedeljo, 21. avgusta 2011, ter za skupine (20 oseb in več) po osebi, in sicer za odrasle po 6 evrov in za mladino po 3 evre. Za otroke do 7. leta starosti v spremstvu staršev ni vstopnine! Parkiranje je brezplačno!

Sejmski vlak v nedeljo, 21. avgusta 2011, bo iz Celja do Gornje Radgone vozil poseben sejmski vlak. Zagotovljena bo tudi povezava iz Ljubljane!

- 13.00-15.00** Maneža: Revija – predstavitev pasme lipicanec in plemenskih živali ter predstavitev vprega
14.00 Dvorana 4: Problematika gnojenja v Sloveniji v luči nitratre direktive ter drugih zakonskih omejitev
14.00 Prireditveni prostor: »Pomurje pleše in poje« – nastop folklornih in glasbenih skupin iz Pomurja
14.30-16.00 Hala C3, razstavní prostor kmetijskih in živilskih šol in fakultet Slovenije: Poskušnja in prodaja izdelkov dijakov in študentov
15.00-16.00 Hala B, razstavní prostor Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano: Okrogla miza: Aktivna zemljiška politika – kako naprej?
15.30-16.00 Hala D3: Strokovno voden ogled razstave goveje živine
16.00 N1: Strokovno voden ogled po sejmski gozdni poti
16.00-17.00 Maneža: Predstava lipiške jahalne šole in konjenikov ZRLS
Od 19.00 S – Agroland: Lokalni glasbeni gostje

NEDELJA, 21. AVGUST

DAN GOZDVOV IN GOZDARJEV, DAN PODEŽELSKJE MLADINE, DAN ČEBELARJEV

- Od 9.00 do 19.00:** Tržnica medu in medenih izdelkov
9.00-10.00 Hala B, razstavní prostor Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano: Kava z ministrom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS

- mag. Dejanom Židanom
9.30 Prireditveni prostor: Svečana razglasitev rezultatov in podelitev priznanj ocenjevanja medu z mednarodno udeležbo
10.00-11.45 Maneža: Tekmovanje mladih v spretnostnih igrah
10.00 Demonstracijski prostor: 13. državno sekaško tekmovanje lastnikov gozdov
10.00 Dvorana 2: Predstavitev PEFC certifikacije gozdov ter lesnopredelovalnih obratov
10.00-11.00 Hala B, razstavní prostor Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano: Predstavitev aktualnih rezultatov raziskav v kmetijstvu v okviru Ciljnega raziskovalnega programa
10.00 Dvorana 4: Učinkovita oskrba krav molznic z beljakovinami in energijo (primerjalne izkušnje iz Italije in Hrvaške)
10.00 Dvorana 3: Okrogla miza: Sadje in zelenjava iz integrirane pridelave
10.30-12.00 Hala C3, razstavní prostor kmetijskih in živilskih šol in fakultet Slovenije: Poskušnja in prodaja izdelkov dijakov in študentov
11.00 Hala D1: Strokovno voden ogled prašičerejske razstave
11.00 N1: Strokovno voden ogled po sejmski gozdni poti
11.00 Dvorana 2: Predstavitev možnosti sofinanciranja ukrepov za povečanje konkurenčnosti gozdno-lesnega sektorja
11.00 Dvorana 1: Okrogla miza: Ohranjanje in izkoriščanje gozdov za čebelje paše
11.00 Dvorana 5: Okrogla miza: Samooskrba družine in države
12.00 Dvorana 4: Predavanje: Varno delo v gozdu
12.00-13.00 Maneža: Pihajte s STI(H) LOM! – nagradno tekmovanje za obiskovalce sejma
12.00 Dvorana 2: Razvoj hribovskih območij, Predstavitev ukrepov Programa razvoja podeželja in primerov dobrih praks, Analiza uvedbe točkovanja KMG v OMD v letu 2010
12.00-14.30 Hala B, razstavní prostor Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano: Otroške delavnice na temo gozda in varovanja okolja
13.00 Dvorana 1: Okrogla miza: Spodbude mladim
13.00-14.00 Demonstracijski prostor: Tekmovanje v presekokanju debela s sekiro (tekmovanje je namenjeno obiskovalcem sejma)
Od 13.00 S – Agroland: Tekmovanje

- Harmonikarjev za pokal Agra 2011
13.30-14.00 Hala B, razstavní prostor Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano: Predstavitev Kaj počne Agencija z vašo (zbirno) vlogo?
14.00-15.00 Vinski hram: Vino in mladi, poskušnja vin in pogovor z vinsko kraljico Slovenije 2011
14.00-15.00 Demonstracijski prostor: Tekmovanje v hitrem rezu (tekmovanje je namenjeno obiskovalcem sejma, tekmuje se z lastno motorno žago)
14.00-15.30 Maneža: Revija konj s strokovnim komentarjem
14.30-15.30 Prireditveni prostor: Tekmovanje v plesanju polke ob spremljavi ansambla Dinamika
14.30-16.00 Hala C3, razstavní prostor kmetijskih in živilskih šol in fakultet Slovenije: Poskušnja in prodaja izdelkov dijakov in študentov
15.00 Hipodrom Ljutomer: Velike kasaške dirke za nagrado Pomurskega sejma
15.30-16.00 Hala D3: Strokovno voden ogled razstave goveje živine
15.00-16.00 Hala B, razstavní prostor Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano: Okrogla miza Kako obvarovati čebele v pogojih sodobnega kmetovanja
16.00 Prireditveni prostor: Revija oblačil iz slovenske ovčje volne
16.15 Prireditveni prostor: Podelitev priznanj tekmovanja mladih v spretnostnih igrah
16.00 N1: Strokovno voden ogled po sejmski gozdni poti
16.00-16.45 Maneža: Pihajte s STI(H) LOM! – nagradno tekmovanje za obiskovalce sejma
17.00 Maneža: Tekmovanje v vlečenju vrvi za najmočnejše slovenske fante
17.00 Prireditveni prostor: Podelitev priznanj 13. državnega sekaškega tekmovanja lastnikov gozdov
18.00 Prireditveni prostor: Podelitev priznanj tekmovanja oračev za pokal Pomurskega sejma
Od 19.00 S – Agroland: Ansambel Franca Miheliča

PONEDELJEK, 22. AVGUST

DAN GOVEDOREJCEV, DAN KONJEREJCEV, DAN VETERINARJEV, DAN ŽIVILCEV, DAN PORABJA

- Od 9.00 do 19.00:** Tržnica Dobrote slovenskih kmetij in Tržnica Od Pohorja do Bohorja

9.00–10.00 Hala B, razstavní prostor Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano: Kava z ministrom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS mag. Dejanom Židanom
9.30 Dvorana 3: Nacionalno tekmovanje za študente na področju ekoinovacij v živilstvu ECOTROPHELIA SLOVENIJA 2011
10.00–11.00 Hala B, razstavní prostor Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano: Okrogla miza Kako v Sloveniji zagotavljamo varno in kakovostno hrano?
10.00–11.00 Maneža: Revija tekmovalnih ljutomerskih kasačev s strokovnim komentarjem
10.00 Dvorana 2: Srečanje sveta županov Lokalne akcijske skupine Od Pohorja do Bohorja
10.00 Dvorana 5: Posvet Sodobni načini priprave in ponudbe govejega mesa
10.00 Dvorana 4: Posveta Kako dodati zelenjavi vrednost? ter Kako poiskati novo tržišče?
10.30–12.00 Hala C3, razstavní prostor kmetijskih in živilskih šol in fakultet Slovenije: Poskušnja in prodaja izdelkov dijakov in študentov
11.00 Hala D1: Strokovno voden ogled prašičerejske razstave
11.00 N1: Strokovno voden ogled po sejmski gozdni poti
11.00 Dvorana 1: Posvet Stanje v pogajanjih o skupni kmetijski politiki do 2020 in o novi finančni perspektivi
12.00–13.00 Predstavitveni prostor: Predstavitev mobilnega oddelka Carinskega urada Murska Sobota in mobilnega rentgena Silhouette Scan 300
12.00–13.00 Maneža: Pihajte s STI(H) LOM! – nagradno tekmovanje za obiskovalce sejma
12.00–13.30 Hala B, razstavní prostor Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano: Otroške delavnice na temo gozda in varovanja okolja
Od 12.00 S – Agroland: Predstavitev konjerejskih društev
12.30 Dvorana 3: Delavnica za investitorje in kmete – financiranje bioplina
13.00 Hala B, razstavní prostor Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije: Srečanje z novinarji
13.00 Dvorana 2: Predavanje Označbe na živilih – pravica potrošnikov do obveščenosti
13.30–14.00 Hala B, razstavní prostor Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano: Predstavitev Kaj poč-

ne Agencija za vašo (zbirno) vlogo?
13.30–14.30 Hala A, razstavní prostor Kupujem slovensko: Slavnostna razglasitev tekmovanja ECOTROPHELIA SLOVENIJA 2011 in novinarska konferenca
14.00 Dvorana 2: Predavanje Politika kakovosti kmetijskih pridelkov in živil
14.00–15.00 Vinski hram: Vino in mladi, poskušnja vin in pogovor z vinsko kraljico Slovenije 2011
14.00–15.30 Maneža: Revija konj s strokovnim komentarjem
15.00–16.00 Hala B, razstavní prostor Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano: Okrogla miza Zakaj je sodelovanje države in sektorja pri promociji hrane nujno?
14.30–16.00 Hala C3, razstavní prostor kmetijskih in živilskih šol in fakultet Slovenije: Poskušnja in prodaja izdelkov dijakov in študentov
15.30–16.00 Hala D3: Strokovno voden ogled razstave goveje živine
15.30–16.00 in 17.00–19.00 Prireditveni prostor: Glasbeno zabavno prireditev V okviru podeželja od Pohorja do Bohorja
16.00 Dvorana 1: Svečana razglasitev rezultatov in podelitev priznanj mednarodnih ocenjevanj kmetijske mehanizacije in opreme, sadnih sokov, brezalkoholnih pijač in embaliranih vod, mleka in mlečnih izdelkov ter mesa in mesnih izdelkov v okviru 49. mednarodnega kmetijsko-živilskega sejma AGRA:
16.00 N1: Strokovno voden ogled po sejmski učni gozdni poti
16.00–17.00 Predstavitveni prostor: Predstavitev mobilnega oddelka Carinskega urada Murska Sobota in mobilnega rentgena Silhouette Scan 300
16.00–17.00 Maneža: Pihajte s STI(H) LOM! – nagradno tekmovanje za obiskovalce sejma
17.00 Dvorana 2: Poslovno srečanje podjetja SIP Šempeter s kupci
Od 19.00 S – Agroland: Manca Špik in Štajerski Fakini

TOREK, 23. AVGUST
DAN VINOGRADNIKOV IN VINARJEV, DAN SADJARJEV

9.00–10.00 Hala B, razstavní prostor Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano: Kava z ministrom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS mag. Dejanom Židanom
10.00–11.00 Hala B, razstavní prostor

Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano: Okrogla miza Je turizem na kmetiji dobra poslovna priložnost?
10.00 Dvorana 2: Podpis Kodeksa ravnanja udeležencev v verigi preskrbe s hrano
10.00 Dvorana 5: Osmi viteški turnir slovenskega vina
10.00 Vinski hram: Srečanje Evropskega reda vitezov vina, Konzulata za Slovenijo
10.00–11.30 Maneža: Revija konj s strokovnim komentarjem
10.30–12.00 Hala C3, razstavní prostor kmetijskih in živilskih šol in fakultet Slovenije: Poskušnja in prodaja izdelkov dijakov in študentov
11.00 Dvorana 2: Seja Odbora državnega zbora RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in Odbora za gospodarstvo
11.00 Hala D1: Strokovno voden ogled prašičerejske razstave
11.00 N1: Strokovno voden ogled po sejmski gozdni poti
11.00 Vinski hram: Srečanje someljejev
14.00 Dvorana 1: Podpora vladnih institucij slovenskim podjetjem pri izhodu na tuje trge
12.00–13.00 Maneža: Pihajte s STI(H) LOM! – nagradno tekmovanje za obiskovalce sejma
12.00–13.00 Vinski hram: Predstavitev in pokušnja vin iz ekološko pridelanega grozdja
12.00–13.00 Predstavitveni prostor: Predstavitev mobilnega oddelka Carinskega urada Murska Sobota in mobilnega rentgena Silhouette Scan 300
12.00–14.30 Hala B, razstavní prostor Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano: Otroške delavnice na temo gozda in varovanja okolja
Od 12.00 S – Agroland: Predstavitev plesnih šol in skupin
13.00–14.00 Vinski hram: Vodena poskušnja šampionskih vin z ocenjevanja Vино Slovenija Gornja Radgona 2011
13.00 Dvorana 3: Novinarska konferenca Vinske družbe Slovenije
13.00 Dvorana 2: Varovalna vloga antioksidantov v vinarstvu
13.30–14.00 Hala B, razstavní prostor Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano: Predstavitev Kaj počne Agencija za vašo (zbirno) vlogo?
14.00–15.30 Maneža: Revija konj s strokovnim komentarjem
14.30–16.00 Hala C3, razstavní prostor kmetijskih in živilskih šol in fa-

kultet Slovenije: Poskušnja in prodaja izdelkov dijakov in študentov
15.00–16.00 Hala B, razstavní prostor Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano: Okrogla miza Predstavitev strategije uporabe biomase v energetske namene
15.00–17.00 Prireditveni prostor: Svečana razglasitev rezultatov in podelitev medalj odprtega državnega ocenjevanja vin Vино Slovenija Gornja Radgona
15.30–16.00 Hala D3: Strokovno voden ogled razstave goveje živine
16.00 Dvorana 3: Druga seja Trsničarskega odbora pri Vinski družbi Slovenije
16.00 N1: Strokovno voden ogled po sejmski gozdni poti
16.00–17.00 Predstavitveni prostor: Predstavitev mobilnega oddelka Carinskega urada Murska Sobota in mobilnega rentgena Silhouette Scan 300
16.00–17.00 Maneža: Pihajte s STI(H) LOM! – nagradno tekmovanje za obiskovalce sejma
Od 19.00 S – Agroland: Fešta band in Weekend band

SREDA, 24. AVGUST

DAN KMETIJSKO GOZDARSKE ZBORNICE SLOVENIJE, DAN ZADRUŽNIKOV, DAN EKOLOŠKEGA KMETIJSTVA, DAN PRAŠIČEREJCEV, DAN REJCEV DROBNICE, DAN AVSTRIJSKE ŠTAJERSKE

Od 9.00 do 19.00: Kmečka tržnica Podeželje na sejmu
9.00–10.00 Hala B, razstavní prostor Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano: Čaj z državno sekretarko mag. Tanjo Strniša
10.00–11.00 Hala B, razstavní prostor Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Okrogla miza Obvezno ali neobvezno članstvo v Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije?
10.00–11.30 Maneža: Revija konj s strokovnim komentarjem
10.00 Dvorana 3: Predavanje s primeri dobrih praks – Ekološka živila v ponudbi turističnih kmetij in gostinskih obratov
10.00 Dvorana 5: Predavanje Izkoreninjenje prašičjega reprodukcijskega in respiratornega sindroma (PRRS) v Sloveniji in podelitev priznanj zglednim rejam

10.00 Dvorana 1: Podelitev priznanj Zadrufne zveze Slovenije
10.30–12.00 Hala C3, razstavni prostor kmetijskih in živilskih šol in fakultet Slovenije: Poskušnja in prodaja izdelkov dijakov in študentov
11.00 Hala D1: Strokovno voden ogled prašičerejske razstave
11.00 N1: Strokovno voden ogled po sejmski gozdni poti
11.00 Dvorana 2: Predstavitev rezultatov izvajanja Programa razvoja podeželja
11.00 Dvorana 4: Predstavitev gospodarnosti reje drobnice
12.00–14.30 Hala B, razstavni prostor Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano: Otroške delavnice na temo gozda in varovanja okolja
12.00–12.45 Maneža: Pihajte s STI(H) LOM! – nagradno tekmovanje za obiskovalce sejma
12.00 Dvorana 5: Podelitev certifikatov Nacionalne poklicne kvalifikacije
12.00–13.00 Predstavitveni prostor: Predstavitev mobilnega oddelka Carinskega urada Murska Sobota in mobilnega rentgena Silhouette Scan 300
12.00 Dvorana 2: Sheme kakovosti hrane – funkcionalna hrana, Podpore ekološkemu kmetijstvu (politika, potrebe in interesi)
Od 12.00 S – Agroland: Tekmovanje v namiznem nogometu za pokal Agro 2011
13.00–14.30 Maneža: Revija konj s strokovnim komentarjem
13.00 Dvorana 3: Forum SOBIO – socialni biomasni centri za trajnost sobivanja (čezmejni pilotni projekt za vključevanje brezposelnih na področju biomase in nege gozda)
14.00–15.00 Vinski hram: Vino in mladi, poskušnja vin in pogovor z vinsko kraljico Slovenije 2011
14.00 Dvorana 5: Posvet Zakaj se vključiti v evropske projekte?
14.00 Dvorana 1: Predstavitev rezultatov pregleda FADN podatkov
14.30–16.00 Hala C3, razstavni prostor kmetijskih in živilskih šol in fakultet Slovenije: Poskušnja in prodaja izdelkov dijakov in študentov
15.00 Prireditveni prostor: Zaključek nagradne akcije Najtežja buča in najzanimivejša zbirka okrasnih buč
15.00–16.00 Hala B, razstavni prostor Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano: Okrogla miza Prehranska veriga z ekološkimi proizvodi
15.00–16.00 Maneža: Revija drobnic

ce, prikaz striženja ovac, predstavitev pastirskih psov avtohtone slovenske pasme kraški ovčar
15.00 Dvorana 4: Srečanje ob dnevu avstrijske Štajerske
15.00 Dvorana 2: Sestanek projektnih partnerjev KGZS – Zavoda Maribor
15.30–16.00 Hala D3: Strokovno voden ogled razstave goveje živine
16.00 N1: Strokovno voden ogled po sejmski gozdni poti
16.00 prireditveni prostor: Zaključek nagradne akcije S kmetije za vas
16.00–17.00 Predstavitveni prostor: Predstavitev mobilnega oddelka Carinskega urada Murska Sobota in mobilnega rentgena Silhouette Scan 300
17.00 Ob maneži: Martin Krpan – tekmovanje za najmočnejšega Slovenca
Od 19.00 S – Agroland: Hertz infarkt, Bataljon, Insane, Tolk Asi

ČETRTEK, 25. AVGUST

DAN KMETIJSKO-ŽIVILSKEGA ŠOLSTVA, DAN KRAJINSKIH IN NARAVNIH PARKOV

Od 9.00 do 19.00: Tržnica Dobrote slovenskih kmetij
10.00–11.00 Hala B, razstavni prostor Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano: Okrogla miza ŠOLSKO MLEKO, ŠOLSKO SADJE – Prve izkušnje implementacije in nadaljnji izzivi
10.00–11.30 Maneža: Revija konj s strokovnim komentarjem
10.00 Dvorana 5: Spodbujanje inovativnega okolja v izobraževanju
10.00 Dvorana 1: Forum Zelišča prihodnost in alternativa v pospeševanju slovenskega kmetijstva
10.00 Dvorana 4: Delavnica Gozdna pedagogika
10.30–12.00 Hala C3, razstavni prostor kmetijskih in živilskih šol in fakultet Slovenije: poskušnja in prodaja izdelkov dijakov in študentov
11.00 Hala D1: Strokovno voden ogled prašičerejske razstave
11.00 N1: Strokovno voden ogled po sejmski gozdni poti
11.00 Dvorana 3: Predavanje Urejanje kmetijskega prostora
12.00–13.00 Maneža: Pihajte s STI(H) LOM! – nagradno tekmovanje za obiskovalce sejma
12.00–13.00 Predstavitveni prostor: Predstavitev mobilnega oddelka Carinskega urada Murska Sobota in mobilnega rentgena Silhouette Scan

300
12.00 Dvorana 2: Okrogla miza Slovensko zamejstvo v skupnem prostoru
12.00–14.30 Hala B, razstavni prostor Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano: Otroške delavnice na temo gozda in varovanja okolja
Od 12.00 S – Agroland: Predstavitev modelarskih društev
14.00–15.00 Vinski hram: Vino in mladi, poskušnja vin in pogovor z vinsko kraljico Slovenije 2011
14.00–15.30 Maneža: Revija konj s strokovnim komentarjem
14.30–16.00 Hala C3, razstavni prostor kmetijskih in živilskih šol in fakultet Slovenije: poskušnja in prodaja

izdelkov dijakov in študentov
15.00 Predstavitveni prostor: drugo srečanje starodobnih traktorjev Steyr
15.30–16.00 Hala D3: Strokovno voden ogled razstave goveje živine
16.00 N1: Strokovno voden ogled po sejmski gozdni poti
16.00–17.00 Maneža: Pihajte s STI(H) LOM! – nagradno tekmovanje za obiskovalce sejma
16.00–17.00 Predstavitveni prostor: Predstavitev mobilnega oddelka Carinskega urada Murska Sobota in mobilnega rentgena Silhouette Scan 300
Od 19.00 S – Agroland: Toti štirje in druge lokalne glasbene skupine

PROSTORSKI RAZPORED

Hale

A, A1: Živila, razstava "Kupujem slovensko", Gospodarska zbornica Slovenije, Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij, Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije, kolektivne gospodarske predstavitve tujih držav

A1, A2: Sredstva za prehrano in zdravstveno varstvo živali, sredstva za prehrano in varstvo rastlin, oprema in orodja za kmetijstvo, blago za široko porabo

B: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Zadrufna zveza Slovenije, strokovne in poslovne inštitucije, semena

B1: Osebna in dostavna vozila

C1: Stavbno pohištvo, strešne kritine, obnovljivi viri energije, izdelki domače obrti

C2: Hlevska oprema, stroji in oprema za živilskopredelovalno industrijo, oprema za gastronomijo, kmetijska oprema in orodja

C3: Vino, oprema za vinarstvo in vinogradništvo, kmetijske in živilske šole Slovenije

Zunanji razstavni prostor

Kmetijska mehanizacija, orodja in oprema, gozdarska oprema, hlevska oprema, vinogradniška in vinarska oprema

Strokovne in poučne razstave

D: Doživimo podeželje – slovenska regionalna kulinarična, rokodelska in turistična ponudba, naravni parki – zavarovana območja, zelišča, aromatske rastline, gostinska ponudba domačih jedi

D1: Razstava prašičev

D2: Razstava konj, razstava slovenskih avtohtonih pasem domačih živali

D3: Razstava goveje živine iz Slovenije in avstrijske Štajerske

D4: Razstava drobnice

Vzorčni nasadi

N1: Zavod za gozdove Slovenije, razstava lesov, delavnice Gozdna šola, razstava foto, likovnega in literarnega natečaja ob mednarodnem letu gozdov, predstavitev gozdarskih šol, predstavitev LAS Srce Slovenije, LAS Jarenina, LAS Mislinjske in Dravske doline, gozdno-parkovni nasad in sejmska učna gozdna pot

N2: Vzorčni nasad: vrtnine, zelišča, slovenske avtohtone, domače in udomačene rastline

N3: Slovenski trsni izbor

N4: Vzorčni nasad: hibridi koruze, vrtnine

Pokušnje, predstavitve, zabava

VH (Vinski hram): Razstava in poskušnja ocenjenih vin 37. odprtega državnega ocenjevanja vin Vinskega Slovenija Gornja Radgona 2011

DP: Demonstracijski prostor

P: Prireditveni prostor

S: Družabni program

ZP: Zabavišni park

Načrt sejma je na strani 29.

Ugodnosti v Termah Vivat za člane Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

Termalni vrelni Panonskega morja v Termah Vivat Moravske Toplice – izvir lepote, zdravja in dobrega počutja.

Terme Vivat se bodo skupaj s Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije letos predstavile na 49. kmetijsko-življskem sejmu Agra v Gornji Radgoni, kjer boste obiskovalci razstavnega prostora KGZS lahko sodelovali v nagradnem žrebanju. Ena izmed nagrad bo tudi dvakrat vikend paket za eno osebo za razvajanje prav v Termah Vivat v Moravskih Toplicah.

Turistična destinacija Moravske Toplice se ponaša z najdaljšo tradicijo termalnega turizma v Sloveniji in kakovostno turistično ponudbo. Terme Vivat so locirane na mirnem obrobju Moravskih Toplic,

v objemu neokrnjene narave, ki je kot nalašč za sproščujoč in prijeten oddih. Predajanje toplim objemom termalne vode, potepanje po številnih gričih, kolesarjenje po označenih kolesarskih poteh, poskušanje izvr-

stnih lokalnih vin ter doživetje edinstvenosti prekmurske kuhinje in prijaznosti tu živčih ljudi vam bo pustilo nepozaben pečat.

Terme Vivat zajemajo Hotel Vivat**** – superior, sodoben hotel, ki navdušuje s svojo arhitekturno izvirnostjo in prostornostjo. V sklopu hotela Vivat obratujejo številni gostinski lokali z odlično kulinarčno ponudbo (a la carte restavracijo, samopostrežni restavraciji ob bazenih, bar Terme, lobby bar s prijetno poletno teraso, bar Püngrad); Salon tajskih masaž, kjer boste doživeli dotik Orienta skozi blagodejne učinke tajskih masaž na osnovi 2.500 let stare tradicije, ki telesu povrnejo energijo in moč. Masaže si lahko privoščite tudi v dvojce. Wellness center Vivat ponuja zelo bogat nabor storitev za lepoto telesa in duha, od klasičnih masaž, kopeli pa vse do pedikure, manikure, solarija, fitnessa, brezoperativnega od-

stranjevanja celulita, oblikovanja telesa in naravnega pilinga z ribicami. V bazenskem kompleksu Vivat se lahko razvajate v zunanjem delu kopališča, kjer je na razpolago olimpijski bazen, otroški bazen ter bazen s t. i. »črno« termalno vodo, v notranjem delu pa je na voljo velik rekreacijski bazen s številnimi masažnimi klopami, dva whirlpoola ter otroški bazen. V sklopu bazenskega kompleksa so na voljo tudi štiri tematske savne. Na strehi bazenskega kompleksa je na razpolago nudistična terasa z lastnim jacuzzijem. Bogata in atraktivna je tudi dodatna ponudba: možnost najema koles, skuterjev, koriščenja igrišča za odbojko na mivki, vrtni šah, balinarska steza, otroška igralnica, zunanja otroška igrala.

V Apartmajskem naselju Vivat**** pa si lahko vaš oddih popolnoma prilagodite po svoji meri. Naselje je od hotela Vivat oddaljeno približno 50 metrov. Na voljo so trije tipi sob: Standard (30 m²), Family (45–60 m²) in Royal (70–100 m²). Vsi apartmaji so klimatizirani in imajo teraso. Hišni ljubljenci ki so dobrodošli.

Terme Vivat so torej prava izbira za vse, ki si želijo dejavnih počitnic, pa tudi za tiste, ki si želijo predvsem počitek in oddih. Vabljeni torej v objem panonskih vrelcev.

oglasno sporočilo

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije v sodelovanju s Termami Vivat pripravlja posebno akcijo za svoje člane. Bodite pozorni ob prebiranju prihodnje številke, saj boste v njej našli posebno ugodnost, ki bo namenjena samo članom Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije.

Sejem vseh sejmov letos že v 44. ponovitvi – Na MOS-u znova odlične prilležitosti za ugodne sejemске nakupe in koristna svetovanja

Celje bo v septembru tradicionalno živelo v znamenju največjega sejma v tem delu Evrope – 44. MOS-a (Mednarodnega obrtnega sejma). Odziv razstavljalcev in partnerjev je tudi letos zelo dober, kar pomeni, da si bo mogoče v osmih sejemskih dneh ogledati ponudbo več kot 1500 neposrednih in zastopanih razstavljalcev iz preko 30 držav. To znova utrjuje vlogo MOS-a kot največjega poslovno-sejemskega dogodka, ki na enem mestu prikazuje najbolj aktualno ponudbo ter zadnje domače in tuje gospodarske dosežke.

Celovita ponudba za izkoriščanje energije sonca, biomase in vetra – Vse o najbolj varnih in donosnih investicijah

Na 44. MOS-u bodo posebej aktualne razstavne površine na tradicionalno najbolj zanimivih področjih zaključnih del v gradbeništvu, energetske učinkovitosti in izkoriščanja obnovljivih virov. Učinkovita raba energije in izkoriščanje obnovljivih virov energije sta področji, ki jim tudi država zaradi doseganja evropskih okoljsko-energetskih ciljev namenja različne nepovratne finančne spodbude. Sejem bo tako ponudil najbolj celovit pregled ponudbe izdelkov, storitev in finančnih spodbud za izkoriščanje obnovljivih virov energije, kot so sonce, veter, biomasa pa tudi voda. Ob načrtovanju novih investicij v infrastrukturo in ostale dejavnosti na posestvih sejem omogoča neposredno primerjavo konkurenčnih ponudnikov tako na področju gradbeništva kot tudi ugodnega financiranja investicijskih projektov.

Na sejmu se obeta tudi celovita ponudba strojev in opreme za kovino in varjenje ter elektro in varilno tehniko. Ponovno bo na ogled najširša ponudba ogrevalne tehnike, hladilnih in solarnih sistemov z najnovejšimi tehnološkimi dosežki teh panog. Sejem bo znova ponudil najbolj celovito ponudbo stavbnega pohištva, strešnih kritin in druge ponudbe za zaključna dela v gradbeništvu. Obiskovalci bodo lahko iskali tudi najboljšo ponudbo na drugih vsebinskih področjih, ki jih že tradicionalno ponuja MOS, tudi slovenske živilskopredelovalne industrije.

V 8 dneh 150.000 obiskovalcev, ki bodo opozorjeni na pomen doma pridelane hrane

Med najbolj aktualnimi in zanimivimi predstavitev na 44. MOS-u bo zagotovo tudi nastop KGZS. Organizator sejma, družba Celjski sejem d.d., pojasnjuje še, da bo letos posebna pozornost na sejmu namenjena osveščanju obiskovalcev sejma, slovenskih potrošnikov, o pomenu doma pridelane hrane in nujnosti zvišanja stopnje samooskrbe.

Na MOS po odgovore, kakšno dopolnilno dejavnost izbrati

Pomemben del sejemskega dogajanja bo znova spremljajoči program, ki bo skušal odgovoriti na najbolj aktualna vprašanja, s katerimi se vsakodnevno soočajo podjetniki pa tudi kmetje. Med drugim bo mogoče neposredno od predstavnikov lokalne oblasti izvedeti, kakšno podporno okolje za razvoj podjetništva so pripravili in predvsem, kaj načrtujejo, obetajo pa se tudi številne možnosti za brezplačno finančno, energetsko in ekološko svetovanje. Ta bodo še posebej zanimiva za vse tiste, ki razmišljajo o dodatnem zaslužku poleg svoje osnovne dejavnosti kmetovanja. Aktualne okoljsko-energetske teme, novi načini preživljanja prostega časa in spremenjeni življenjski vzorci namreč odpirajo številne prilležitosti za dopolnilno dejavnost na kmetijah. Ne le domači ponudniki, najbolj pogumni bodo svoj dodatni zaslužek lahko našli tudi v povezavi s pisano mednarodno družino razstavljalcev, ki se bodo predstavili na letošnjem MOS-u.

Sejem tudi v znamenju zabave, poskušen in zabavnih predstavitev

Za zabavo bo tradicionalno poskrbljeno na osrednjem prireditvenem odru v atriju sejmišča, kjer se bodo predstavili glasbeni in plesni talenti pa tudi uveljavljeni umetniki. Atrij bo letos urejen po pravilih Feng shui-ja, odvila pa se bo tudi posebno predavanje na to temo. 44. MOS bo sicer mogoče obiskati od 7. do 14. septembra med 9. in 19. uro, zadnji dan pa do 18. ure. Obiskovalci se bodo znova lahko s parkirišč do prireditvenega prostora pripeljali z brezplačnim sejemskim avtobusom.

oglasno sporočilo

www.ce-sejem.si

DOBRE VIBRACIJE ZA PRIHODNOST

Sejem vseh sejmov

44. MOS

MEDNARODNI OBRJNI SEJEM
CELJE, 7.–14. SEPTEMBER 2011

Preživite dan na sejmu:
novi izdelki in storitve,
nakupi po nižjih cenah,
okrepčilo in zabava za vso družino.

Generalni pokrovitelj
HYPO ALPE ADRIA
VAŠI. Z VAMI. ZA VAS.

Celjski sejem d.d., Celje

Jaz zate,
ti zame.

Nezgodno zavarovanje

vzajemna
nezgode

Zavarovanje za primer nezgodne smrti in trajne invalidnosti z možnostjo izbire dodatnih kritij za večjo varnost.

Nesreča
nikoli ne
počiva.

Po statistiki nesreč pri delu s smrtnim izidom se uvrščajo panoge, kot so kmetijstvo, lov in gozdarstvo, med najbolj nevarne*. Nezgod ne moremo predvideti niti preprečiti, lahko pa ublažimo njihove posledice - s sklenitvijo zavarovanja Vzajemna Nezgode.

*Vir: <http://osha.europa.eu/sl>

Sklenite zavarovanje **Vzajemna Nezgode** in si zagotovite:

- večjo finančno varnost,
- paket glede na lastne potrebe in želje,
- takojšnje izplačilo zavarovalnine po potrjeni diagnozi (pri nekaterih poškodbah, ki so posledica nezgode).

Vljudno vabljeni!

V času 49. Kmetijsko-živilskega sejma, ki bo potekal od 20. do 25. avgusta v Gornji Radgoni, vas vabimo, da nas obiščete na našem razstavnem prostoru.

Skleni zavarovanje

www.vzajemna.si

080 20 60

VZAJEMNA

Jaz zate, ti zame.

Izšel je nov Katalog kalkulacij za načrtovanje gospodarjenja na kmetijah v Sloveniji

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije je pripravila četrto izdajo **Kataloga kalkulacij za načrtovanje gospodarjenja na kmetijah v Sloveniji** s 135 izdelanimi kalkulacijami za primarno kmetijsko in gozdno proizvodnjo ter dopolnilne dejavnosti na kmetijah. V prvi vrsti je pripomoček za ekonomsko svetovanje in omogoča izdelavo načrtov proizvodnje ob predvidenih različnih možnosti rabe kmetijskih zemljišč z upoštevanjem ostalih zmogljivosti in zastavljenih ciljev kmetije. Primerjava med izdelanimi načrti proizvodnje za posamezno kmetijo, ki vključujejo izračun dohodka na kmetijo, je osnova, na podlagi katere se kmetije lahko odločijo za kratkoročno in dolgoročno uspešno gospodarjenje. Gre za pripomoček, ki je namenjen vsem kmetijskim strokovnjakom, najbolj pa kmetu, kateremu kmetijstvo predstavlja osnovni vir dohodka za preživetje in obstoj kmečke družine ter omogoča nadaljnji razvoj kmetije. Ima pomembno vlogo pri delu

javne kmetijske svetovalne službe tako pri izobraževanju in usposabljanju kmetov kot tudi pri izdelavi poslovnih načrtov in pravi vlog ob pridobivanju investicijskih sredstev.

Katalog kalkulacij je namenjen tudi vsem načrtovalcem politike razvoja podeželja in kmetijstva, vsem kmetijskim strokovnjakom kot tudi izobraževalnim institucijam s tega področja, skratka vsem, ki skrbijo za razvoj kmetijstva kot pomembne gospodarske panoge, za prenos znanja do kmeta in nadgradnjo tehnološkega svetovanja. Dijakom kmetijskih in biotehniških šol ter študentom lahko predstavlja pomemben učni pripomoček, vsem ostalim uporabnikom pa primerno orodje za ugotavljanje trenutnega ekonomskega položaja kmetij in načrtovanje bodočega razvoja.

Katalog kalkulacij bo naprodaj na sejmu AGRA v Gornji Radgoni na razstavnem prostoru Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije v hali B. Po sejmu

pa bo naprodaj na sedežu Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije in na območnih Kmetijsko gozdarskih zavodih. Cena Kataloga kalkulacij znaša 36 evrov (DDV je vključen v ceno).

Slovenci so orali švedske njive

V letu 2010 so bili organizatorji 54. državnega tekmovanja v oranju Primorci. Najboljši orači so svoje znanje v oranju prikazali na poljih v bližini Vipave. Organizatorji KGZ Nova Gorica in Zveza za tehnično kulturo Slovenije so tekmovanjem v oranju z bogatim programom in velikim številom nastopajočih omogočili nov zagon. Najboljši orači 54. državnega tekmovanja so se letos maja udeležili 58. svetovnega tekmovanja v oranju na Švedskem, in sicer v pokrajini Ostergötland na njivah posestva Lindevad Sateri. Tekmovanja se je udeležilo devetindvajset državnih ekip s sedeminpetdesetimi tekmovalci. Osemnajstletni Matej Kostevc, dijak srednje šole Grm Novo mesto, je bil z obračalnim plugom letošnji najmlajši tekmovalac na prireditvi, s plugom krajnikom pa je za Slovenijo oral izkušeni Anton Filak iz Bele krajine. V šestčlanski ekipi so bili tudi trenerja Jure Filak in Igor Kostevc, sodnik Rajko Črv in vodja ekipe ter član WPO Marjan Kardinar.

Največja švedska ravnina ob zgodovinsko znanem kraju Vadstena je tekmovalcem omogočala dobre pogoje za prikaz znanj v oranju. Z najboljšimi uvrstitvami so izstopali naši sosede Avstrijci. Prvo mesto na krajniku je pripadlo Avstrijcu Kristjanu Lanzu, na obračalnem plugu pa Škotu Andrewu Mitchelu. Izkušenosť in mladost je združila tudi naša ekipa in v skupni uvrstitvi z osemnajstim mestom najmlajšega Mateja Kostavca in desetim mestom Antona Filaka dostojno zastopala Slovenijo.

Zastavo WPO (mednarodne organizacije oračev s petindesetimi državami članicami) je od letošnjih organizatorjev prevzela Hrvaška, ki je na Švedskem predstavila ambiciozno zastavljen programom 59. svetovnega tekmovanja oračev v Biogradu na moru. Za udeležbo na tej prireditvi se bodo slovenski orači pomerili na Ptuj 9. in 10. septembra letos.

»RAJKO ČRV

Anton in Jure Filak pred pričetkom oranja na strnišču.

šolski center ptuj
biotehniška šola

Najboljši slovenski orači v Turnišču pri Ptuj

Žito je požeto, ledina posejana, parcele čakajo na 26 najboljših slovenskih oračev, da se pomerijo v tekmovalnem oranju. Kljub drugačnim poizkusom je oranje še vedno osnova za kakovosten pridelek. H kakovostnemu oranju pa pripomore tudi znanje, pridobljeno na tekmovanjih v oranju.

Vabimo vas, da si ogledate
55. državno tekmovanje oračev Slovenije,
ki bo v organizaciji
Zveze za tehnično kulturo Slovenije in
Biotehnične šole Šolskega centra Ptuj
v petek, 9., in soboto, 10. septembra 2011
potekalo na zemljiščih Perutnine Ptuj v
Turnišču pri Ptuj.

Najboljši slovenski orači, ki se bodo državnega tekmovanja udeležili na podlagi doseženih rezultatov na območnih tekmovanjih, bodo nabrusili lemeže, poravnali pluge, prižgali traktorje in v petek orali štrnišče ter v soboto ledino. Že pred tem, v petek dopoldan, bodo svoje znanje demonstrirali dijaki srednjih biotehničnih šol. Najboljši štirje bodo nato sodelovali na državnem tekmovanju.

Za vse spremljevalce in navijače smo pripravili pester spremljevalni program. Petek bo tako namenjen predvsem šolski mladini: udeležili se bodo lahko ustvarjalnih delavnic, pod vodstvom strokovnjakov si bodo lahko ogledali šolsko posestvo, spretnostno vožnjo in tekmovanje v košnji. V okolici gradu se bodo lahko posladkali na Sejmu dobrot oziroma si ogledali razstavo sodobne in starodobne mehanizacije.

Razstava in sejem bosta tudi v soboto, ko boste lahko navijali tudi za najbolj spretne kmetice na traktorjih, spodbujali orače, ki bodo orali s starodobniki, kosce itd.

Razglasitev najboljših oračev s slavnostno podelitvijo bo v soboto ob 16. uri.

So vaši štruklji res najboljši?

Vabimo vas, da se na tekmovanju gospodinj s turističnih kmetij na 58. Gostinsko-turističnem zboru v Čatežu pomerite v pripravi kvašenih štrukljev.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije vabi gospodinj s turističnih kmetij na tekmovanje v pripravi kvašenih sladkih in kvašenih slanish štrukljev na Gostinsko-turističnem zboru (GTZ) Slovenije v Čatežu 11. oktobra 2011.

Čas prejetja prijave na KGZS bo določil vrstni red tekmovalk. Letošnja novost je, da lahko tekmovalka nastopi dvakrat na tekmovanju GTZ v pripravi štrukljev. Kvašene štruklje se lahko skuha ali speče.

Tekmovalke morajo prinesiti na tekmovanje s seboj vse potrebne sestavine za pripravo kvašenih slanish in kvašenih sladkih štrukljev. Prav tako prinesejo s seboj vso potrebno posodo, pribor, kuhinjske krpe, prte in druge pripomočke za pripravo štrukljev.

Na tekmovalnih mestih bodo električni štedilniki s steklokeramičnimi ploščami. V tekmovanje sodi tuđ priprava pogrinjka na poljubno izbrano temo s primerno dekoracijo. Pogrinjek bo za dve osebi, zato

je potrebno upoštevati tudi količino surovin v recepturi samo za dve osebi. V pogrinjek sodi tudi meni karta dnevne ponudbe z vključenimi pripravljenimi slanish in sladkimi štruklji. Tekmovali čas je omejen na 90 minut.

Komisija, ki bo ocenjevala tekmovanje, bo upoštevala naslednje kriterije: urejenost osebe in delovnega prostora, strokovno izdelavo jedi, videz in okus jedi ter čas priprave.

Prijavnica in Pravilnik št. 19 za tekmovanje gospodinj s turističnih kmetij sta na spletnih straneh Gostinsko-turistične zbornice Slovenije (GTZ):

<http://gtzslovenije.si>, na spletu Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije: <http://www.kgzs.si/> in na enotah kmetijske svetovalne službe Slovenije.

Rok za prijavo je 5. september 2011. Izpolnjene prijavnice pošljite na naslov: Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Celovška cesta 135, 1000 Ljubljana, s pripisom: »Prijavnica GTZ«.

Več informacij: Jožica Vodopivec Rozman: (01) 513 66 42; jozica.vodopivec-rozman@kgzs.si.

»JOŽICA VODOPIVEC ROZMAN

KMETIJSKA ZALOŽBA

KMETOVALEC

Fungicidi v zrtih
Kotnja in gnojenje
Mlečno
Mulčer Tehnos
Agrotehni TV

Drobniča

Reja prašičev

Znanje za boljše kmetovanje

Izkušnja je najboljša, a najdražja šola.

Kmetijska založba že dve desetletji kmetom posređuje znanja, ki jih potrebujejo pri svojem delu.

Vabimo vas, da nas obiščete na sejmu

AGRA

v Gornji Radgoni v hali C3

in spoznate naše revije in knjige. Za nove naročnike smo pripravili praktične nagrade.

Za brezplačne ogledne izvode revij pokličite na številko: **02 88 56 700** ali pišete na e-naslov: info@km-z.si.

Društvo Ekosocialni formu Slovenije – ESF.SI,
Trstenjakova ustanova
in Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije
vabijo na okroglo mizo

Samooskrba družine in države

v nedeljo, 21. avgusta ob 11. uri v dvorani 5 na Pomurskem sejmu v Gornji Radgoni.

Vabljeni na

8. vseslovensko srečanje kmetov na Ponikvi

U nedeljo, 23. oktobra 2011, bo na Ponikvi pri Šentjuriu potekalo 8. vseslovensko srečanje kmetov pri zavezniku slovenskih kmetov, slovenskega kmetijstva in kmetijskega slovstva Antonu Martinu Slomšku.

Na snidenie na Ponikvi!

Bioplin

zelena energija prihodnosti

Kdor se uči od narave, bo odkril, kako čudovit je svet, v katerem živimo. V našem neposrednem okolju ves čas nastaja bioplin, naša tehnologija pa ta naravni proces izkorišča in naravi vrača le to, kar ji vzame. Tehnološki razvoj nas je končno pripeljal do sinergije človeka in narave. Bioplinske elektrarne Organica omogočajo izkoriščanje biomase za pridobivanje električne energije, to pa pomeni čisto, okolju prijazno energijo za kmetovalce pa dodaten vir zaslužka in s tem boljši izkoristek kmetovanja. Prihodnost je v zeleni energiji.

www.keterorganica.com

